

AGENDA 21 DE LA COMARCA DE L'ALT URGELL

DIAGNOSI AMBIENTAL PARTICIPATIVA

Direcció Tècnica del CEDRICAT: Imma Pallarès i Blanch

Equip Tècnic: Cristina Barbens i Casals
Núria Serena i Fernández

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Metodologia de la Diagnosi Ambiental Participativa.....	5
3. Resultat de les entrevistes i grups de discussió.....	7
3.1. Població i potencial humà.....	7
3.2. Activitats econòmiques	8
3.2.1. Agricultura, ramaderia i explotació forestal	9
3.2.2. Sector secundari: indústria i construcció.....	11
3.2.3. Artesania, comerç i turisme	12
3.3. Infraestructures.....	17
3.3.1. Infraestructures viàries	17
3.3.2. Transport públic	18
3.3.3. Altres infraestructures de transport.....	19
3.3.4. Infraestructures de telecomunicacions.....	20
3.4. Planejament territorial i urbanístic.....	21
3.5. Medi natural i paisatge.....	22
3.5.1. Espais protegits	22
3.5.2. Els espais fluvials	27
3.5.3. El paisatge	28
3.5.4. Boscos i camins.....	30
3.5.5. Altres	31
3.6. Caça.....	33
3.6.1. Gestió de la caça	33
3.6.2. Les espècies cinegètiques.....	34
3.6.3. Altres aspectes relacionats amb la caça	35
3.6.4. La caça i altres activitats.....	35
3.7. Pesca	37
3.7.1. Mancances i problemàtiques de l'activitat de la pesca a l'Alt Urgell.....	37

3.8. Residus	40
3.8.1. La gestió.....	40
3.8.2. Residus de la construcció i residus industrials.....	41
3.8.3. Residus fitosanitaris, dejeccions ramaderes i cadàvers d'Animals	43
3.8.4. Instal·lacions de tractament o emmagatzematge de residus.	45
3.8.5. Altres residus i problemàtiques puntuals.....	46
3.8.6. Futur sistema de gestió.....	47
3.9. Aigua	49
3.9.1. Abastament	49
3.9.3. Sanejament	50
3.9.4. Infraestructures de regadiu i embassaments.....	52
3.10. Educació Ambiental.....	55
3.11. Participació i ciutadania	57
3.12. Polítiques mediambientals	57
3.13. Energia.....	58
3.14. Contaminació acústica, odorífera, atmosfèrica i lumínica	59
4. Quadres-resum de la Diagnosi Ambiental Participativa	60
5. Punts febles i punts forts de la comarca	77
6. Resultats de les butlletes d'opinió.....	82

1. Introducció

En aquest apartat es presenta la metodologia emprada per a realitzar la diagnosi ambiental participativa, així com els resultats obtinguts, ordenats per temàtiques.

Cal tenir present que la informació i les opinions que apareixen són les que ens han tramès les persones que han estat entrevistades, que han participat en els grups de discussió, o bé que han fet arribar la seva opinió per escrit, i per tant, no es tracta ni d'informació tècnicament contrastada ni de l'opinió de l'equip tècnic del CTFC i del CEDRICAT.

2. Metodologia de la Diagnosi Ambiental Participativa

La diagnosi s'ha iniciat amb entrevistes als càrrecs de les administracions locals per tal de recollir les seves opinions i prioritats. S'han tractat tant temes ambientals, com aquells que estrictament no són d'aquest àmbit però que tenen una incidència sobre el desenvolupament sostenible, el model de comarca, els potencials d'activitats econòmiques, l'evolució de la població, etc.

A continuació, s'ha obert el procés a la participació dels tècnics i la resta d'agents econòmics i socials. Per tal d'incorporar les seves aportacions a la diagnosi ambiental, s'han utilitzat dues tècniques: l'entrevista semiestructurada i els grups de discussió.

A més, s'ha incorporat una altra eina metodològica: les butlletes d'opinió. Aquestes contenen una primera part d'avaluació del grau de satisfacció de la ciutadania amb la comunitat local i una segona part oberta per a posar opinions i suggeriments. Aquestes butlletes s'han repartit a diferents Ajuntaments de la comarca i al Consell Comarcal, acompanyades d'unes bústies per recollir les butlletes. Aquest document també ha estat disponible al web del Consell Comarcal de l'Alt Urgell. Gràcies a aquest nou instrument, s'han pogut recollir aportacions de persones que volien prendre part en el procés però que no tenien disponibilitat per assistir als grups de discussió o a les entrevistes. Les butlletes també han servit per a difondre el projecte d'Agenda 21 i per a recollir dades de persones interessades en prendre-hi part.

Les entrevistes s'han adreçat bàsicament a persones amb un perfil tècnic o que es consideren agents econòmics i socials significatius de la comarca. Arran de les entrevistes han anat sorgint diversos agents que calia incorporar en el procés participatiu per a la diagnosi ambiental. Aquesta participació es va organitzar en grups de discussió.

Els grups de discussió van consistir en 9 sessions, de les quals 7 es van realitzar a la Seu d'Urgell i 2 a Coll de Nargó, amb l'objectiu de facilitar la participació de les persones en funció de la seva distribució territorial. Els grups es van dissenyar de manera que cadascun d'ells tingués una composició homogènia, en base als següents perfils:

1. Centres educatius (Seu d'Urgell)
2. Artesans i productors ecològics (Seu d'Urgell)
3. Associacions sensibilitzades amb el medi ambient (Coll de Nargó)
4. Sector agrícola del sud de l'Alt Urgell (Coll de Nargó)
5. Sector agrícola del nord de l'Alt Urgell (Seu d'Urgell)
6. Associacions de caçadors i de pescadors (Seu d'Urgell)
7. Tècnics d'agricultura i medi ambient (Seu d'Urgell)
8. Sector turístic (Seu d'Urgell)
9. Ciutadania i entitats en general (Seu d'Urgell)

3. Resultat de les entrevistes i grups de discussió

3.1. Població i potencial humà

A la comarca de l'Alt Urgell es detecten **diferents dinàmiques d'evolució de la població**. Nuclis grans com la Seu d'Urgell, Coll de Nargó, Organyà i Oliana presenten una **situació de creixement**, motivada principalment pel fet d'estar situades al costat de les principals vies de comunicació de la comarca.

Per contra, en els **nuclis petits i de caràcter més rural**, es detecta un procés general de **regressió de la població**, així com un envelliment progressiu de la mateixa. En molts d'aquests nuclis les oportunitats econòmiques són poques i la gent es desplaça a nuclis més grans per a treballar-hi (Andorra, la Seu d'Urgell, Oliana, Solsona, etc), i en molts casos acaben traslladant-hi la seva residència.

Vista de Fígols i Organyà
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

La **crítica situació del sector agrícola** i la manca d'altres expectatives són els principals factors que determinen la **fuga de cervells d'aquests nuclis**. La promoció del turisme rural és una de les oportunitats de dinamització socioeconòmica que es planteja en aquests nuclis, però s'apunta que cal treballar-hi intensament i de forma immediata, abans que el procés d'abandonament de la població sigui massa avançat.

En alguns casos es percep que la pròpia gent que viu en un territori té **poc coneixement** sobre les característiques i els valors del mateix, així com també té poca visió sobre quins són els seus potencials i les seves alternatives econòmiques.

Finalment, s'afirma que les **mancances en l'àmbit dels serveis** també influeixen en la regressió de la població dels nuclis petits, que tenen població molt envellida. En aquest sentit, s'apunta que caldria millorar els horaris del servei sanitari i assistencial, el transport públic, les comunicacions i les telecomunicacions, entre altres.

3.2. Activitats econòmiques

A la comarca de l'Alt Urgell hi ha **diversos agents i organismes que tenen com a objectiu la promoció econòmica de la comarca**. Per una banda, destaca el **Consorci GAL Alt Urgell-Cerdanya**, que té com a objectiu principal fomentar el desenvolupament socioeconòmic integral i equilibrat del territori ajudant les petites empreses a generar activitat econòmica, crear ocupació i donar noves oportunitats als habitants de les zones rurals. El seu àmbit d'actuació comprèn tota la comarca de l'Alt Urgell i els municipis cerdans de Montellà i Martinet, Lles, Prullans, Bellver i Meranges

Per altra banda, alguns del municipis de la comarca també realitzen actuacions per dinamitzar econòmicament els seus municipis. En concret, des de **l'Àrea de Promoció Econòmica de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell**, es promouen les Fires Agroalimentàries i també la formació del sector a la comarca.

A més a més, des de l'any 2007 existeix **l'Associació d'Empresaris de l'Alt Urgell**. El seu objectiu és agrupar el teixit empresarial de la comarca, fomentar la dinamització del sector i presentar-se en una sola veu davant de l'administració. Les principals actuacions que realitzen són cursos de formació per a les persones associades i xerrades informatives diverses. Altres associacions i agents que treballen per al desenvolupament econòmic de la comarca són: **l'Associació de Turisme de l'Alt Urgell (TRAU) o la Mancomunitat d'estacions d'esquí nòrdic "Tot Nòrdic"**.

Pel que fa les **activitats econòmiques amb potencial**, en general es considera que el **turisme rural** és una de les activitats que presenta un major potencial, a través de la promoció del patrimoni cultural, natural, gastronòmic i els esports d'aventura. Tot i així, es manifesta que potser seria necessari que a la comarca hi hagués un **"producte turístic estrella"**, que diferenciés la comarca d'altres territoris similars i per tant li conferís un valor afegit.

Paral·lelament, alguns municipis veuen en la **creació de nous polígons industrials o amb l'ampliació dels existents** una oportunitat de creació de nova activitat econòmica i nous llocs de treball. En aquest sentit, hi ha sectors socials que consideren que l'Alt Urgell no hauria de tendir cap a la industrialització, ja que la comarca no presenta bones característiques per a ser competitiu en aquest àmbit.

3.2.1. Agricultura, ramaderia i explotació forestal

L'agricultura i la ramaderia han estat activitats econòmiques molt importants a la comarca de l'Alt Urgell, tot i que els darrers anys estan perdent molt pes. Representants del sector consideren que es tracta d'un sector "residual" a la comarca, però que malgrat aquest fet, en molts municipis continua sent la principal o una de les principals activitats econòmiques.

Pel que fa l'agricultura, alguns **usos agrícoles** destacats són els prats naturals de farratges, els cereals d'hivern, el blat de moro, així com el cultiu d'horts per a l'autoconsum. El **progrèssiu abandó de les terres de cultiu** és una realitat a la comarca de l'Alt Urgell, fet que acaba desencadenant en el creixement de nous boscos i incrementant així el risc d'incendi forestal.

A la comarca predominen les **explotacions ramaderes** de vaques de carn i de llet, i en alguns municipis també hi ha alguna explotació d'oví, porcí, cabrum i aviram. La tendència actual és la conversió de les explotacions de vaques de llet a explotacions extensives de vaques de carn.

Explotació agrària
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Les **dues cooperatives situades a la Seu d'Urgell** han tingut i tenen un important paper en l'actual situació del sector agrari de l'Alt Urgell i de les comarques veïnes, ja que han permès la continuïtat d'un gran nombre d'explotacions.

- **Societat Cooperativa Cadí.** Es va crear l'any 1915, com a alternativa al desaparegut cultiu de la vinya a causa de la fil·loxera. Actualment té uns 130 socis i el seu àmbit d'actuació abasta l'Alt Urgell (de nord a sud), la Cerdanya i part de la Cerdanya francesa. Des de la seva creació ha donat estabilitat als ramaders de la zona i, a més a més, dona feina a un centenar més de persones. Al llarg dels anys, els productes de la Cooperativa han anat aconseguint Distintius de Qualitat, com la Denominació d'Origen Protegida de la mantega. L'activitat productiva de la Cooperativa es centra en l'elaboració de diferents tipologies de formatges i de mantega.
- **Cooperativa Pirenaica.** Es va crear l'any 1945 amb l'objectiu d'oferir serveis i productes al sector agrícola i ramader. La producció de llet de vaca ha estat l'origen i l'eix de la cooperativa, i al seu voltant s'ha creat una altra activitat: una

planta de fabricació de pinsos i una planta de fabricació d'unifit comunitari. Per altra banda, també serveix als ramaders de productes fitosanitaris, utilitatge, eines i medicaments per al bestiar. A més, ofereix serveis de sembra i de recollida de farratge. La Cooperativa té uns 400 socis actius i el seu àmbit d'actuació són les comarques de l'Alt Urgell, la Cerdanya i els dos Pallarsos.

Tot i així, s'afirma que l'agricultura i la ramaderia estan patint un **progressiu abandonament**, motivat principalment per les següents raons:

- Les **males comunicacions** d'alguns dels nuclis i de les explotacions de muntanya, que incrementen els costos de producció i comercialització.
- Els **mals accessos a les finques agrícoles**, que dificulten la gestió de les dejeccions ramaderes.
- Les **dificultats per trobar mà d'obra assalariada especialitzada**.
- L'**excés de burocràcia** associada a l'activitat agrícola i ramadera.
- La comarca es caracteritza per tenir una **xarxa de reg antiga i parcel·les petites i disperses**.

Altres factors, com **el progressiu deteriorament de les infraestructures de reg**, pot contribuir a l'abandó de més finques agrícoles. També s'apunta que aquesta situació d'abandó es pot agreujar en un futur proper, ja que moltes de les explotacions agràries de la comarca no estan preparades per a resistir els canvis que es produiran amb l'aplicació de la Política Agrària Comuna.

En relació al **futur de l'agricultura i la ramaderia**, tothom coincideix en que cada vegada hi ha menys persones que s'hi dediquin, els pagesos actuals són d'edat avançada, i són pocs els joves que vulguin continuar amb aquesta activitat, donada la dificultat per a viure exclusivament dels beneficis que genera.

En aquest sentit, representants del sector opinen que cada cop serà més difícil mantenir la figura tradicional del petit pagès i que la tendència futura és la concentració d'hectàrees de conreu i de caps de bestiar en mans de pocs pagesos amb un poder adquisitiu alt, de manera que en un futur hi hauran **poques explotacions de grans dimensions**.

Com a conseqüències d'aquest canvi de concepte de l'activitat agrària, s'alerta dels possibles canvis que això pot comportar en les **característiques del paisatge**, fins ara marcat per l'activitat de petites explotacions familiars.

Hi ha qui apunta que l'aposta per un **sistema de producció agrícola i ramader ecològic** podria contribuir a fer front a la delicada situació del sector. Aquesta nova forma d'entendre l'agricultura i la ramaderia hauria d'anar acompanyada també pel foment del consum de **productes locals i ecològics**.

A la **part sud de la comarca** (Oliana, Peramola i Bassella), es considera que l'arribada del nou sistema de regadiu fruit de les compensacions de l'embassament de Rialb serà una oportunitat per al sector.

L'**explotació forestal** és una activitat en procés d'abandonament, ja que els elevats costos d'extracció de la fusta i el baix preu de la mateixa fan que aquesta no sigui rendible. Tot i així, encara representa una petita font d'ingressos en alguns municipis, ja que la majoria disposen de grans extensions de masses forestals.

Vista d'un bosc de pinassa
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

S'apunta que una possible via de dinamització del sector forestal a la comarca podria ser la instal·lació de calderes de calefacció de **biomassa** (més informació a l'apartat 3.10). Per altra banda, també es creu que els empresaris del sector forestal s'agrupessin i milloressin les instal·lacions, per tal de poder ser més competitius.

3.2.2. Sector secundari: indústria i construcció

A l'Alt Urgell **les indústries més importants es concentren sobretot als polígons industrials** de les poblacions més grans (Montferrer i Castellbò, Oliana, Organyà i la Seu d'Urgell), mentre que a la resta de municipis pràcticament només hi ha petites indústries de caire familiar.

Algunes de les **empreses més importants de la comarca** en relació a la població que ocupen són: la Cooperativa Cadí, la Cooperativa Pirenaica i la Taurus (empresa de fabricació d'electrodomèstics, que es troba a Oliana i també té una petita seu a Organyà).

Polígon industrial de Montferrer
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

La **construcció** ha estat durant els darrers anys un sector econòmic en ple creixement a tota la comarca, però especialment a la Seu d'Urgell, nucli que ha actuat i actua com a ciutat dormitori de moltes persones que treballen a Andorra. El creixement d'aquest sector s'ha vist frenat per la crisi econòmica actual, fet que ha motivat el tancament de força petites i mitjanes empreses del sector de la construcció.

D'altra banda, cal destacar el **gran nombre d'activitats d'extracció d'àrids** presents a la comarca de l'Alt Urgell, moltes d'elles situades al municipi de la Ribera d'Urgellet. Veïns pròxims a aquestes zones d'extracció afirmen que aquesta activitat els ocasiona problemes associats als sorolls i fins i tot algun desperfecte a les cases. També es comenta que hi ha en projecte iniciar una activitat extractiva de guixos a la muntanya de Tost, activitat que afectaria encara més una zona ja molt castigada pel gran nombre d'activitats extractives.

Finalment, hi ha qui creu que les activitats extractives tenen un elevat impacte sobre el medi natural i que en molts casos la qualitat de la restauració que se'n fa és qüestionable. Finalment, hi ha qui apunta que una via menys impactant per a l'obtenció d'àrids seria extreure'ls del llit del riu (així es netejarien els rius, se'n podria incrementar el llit, i s'obtindria l'àrid com a producte).

3.2.3. Artesania, comerç i turisme

Artesania

L'activitat artesanal és una activitat **bastant estesa a la comarca**, tant pel que fa l'artesania alimentària com l'artesania d'arts i oficis. En el sector de l'artesania alimentària destaquen els productors de formatges i el conjunt d'artesans d'Ossera.

Pel tal de millorar la **promoció dels seus productes**, alguns artesans/es s'han associat al TRAU (Associació de Turisme de l'Alt Urgell), amb l'objectiu de vincular d'aquesta manera l'activitat artesanal amb l'activitat turística. Alguns dels artesans/es fan visites guiades a les seves instal·lacions, a través de rutes dissenyades per a l'Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell i l'Oficina de Turisme del Consell Comarcal.

Per últim, cal destacar la **importància cabdal d'algunes fires** que ajuden a donar a conèixer i promocionar aquests productes, com per exemple la Fira de Sant Ermengol i la Fira Medieval, ambdues a la Seu d'Urgell.

Comerç

El **comerç** pren especial importància als municipis de la Seu d'Urgell, Oliana i Organyà (en els dos primers municipis el col·lectiu està organitzat en Unions de Botiguers). Des del sector es creu que les principals mancances són les comunicacions amb les principals ciutats (Lleida, Barcelona, Tarragona i Girona), ja que les vies de comunicació no estan amb bones condicions i existeixen grans distàncies des de la comarca cap a les principals ciutats.

Turisme

Es considera que la comarca de l'Alt Urgell compta amb diversos **atractius turístics**, la majoria vinculats en major o menor grau als seus valors naturals. Els atractius turístics que s'han esmentat durant el procés participatiu són:

1. Les oportunitats associades a la pràctica d'activitats esportives.

- **Esquí nòrdic.** Es pot practicar a la Pista d'esquí nòrdic de Tuixén-La Vansa i a la Pista de Sant Joan de l'Erm. Ambdues pistes formen part de la Mancomunitat de Pistes d'Esquí Nòrdic (Tot Nòrdic), que té com a objectiu dinamitzar les pistes d'esquí nòrdic de tot Catalunya, per a poder-les fer més competents front l'esquí alpi.
- Al **Parc Olímpic del Segre** (la Seu d'Urgell) s'hi pot practicar el **piragüisme, el ràfting i l'hydrospeed**. Al mateix Parc s'hi pot trobar el **Centre de BTT**. Des del Centre s'inicien i acaben 15 rutes de BTT, algunes de les quals voregen la Seu d'Urgell i altres que transcorren per la resta de la comarca. Aquestes instal·lacions es van construir en motiu dels Jocs Olímpics de Barcelona, l'any 1992. Al llarg dels anys han esdevingut referent nacional i internacional, i n'és una mostra el Campionat del Món d'Eslàlom.
- **La pesca.** Es tracta d'una activitat esportiva rellevant a la comarca. Hi ha qui apunta que perquè pugui ser un atractiu, la normativa hauria de ser més flexible i la qualitat de l'aigua hauria de millorar. A la comarca de l'Alt

Parc Olímpic del Segre (Seu d'Urgell)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Urgell hi ha 2 societats de pesca que organitzen diferents campionats de pesca durant l'any. Algunes societats també organitzen sortides de coneixement del riu i de pesca per a nens. La presència del corb marí (depredador de peixos) i el furtivisme, són les principals problemàtiques de la pesca a la comarca.

- Altres: esports d'aventura (com per exemple el paracaigudisme), rutes amb 4X4, golf, rutes a cavall, entre altres activitats.

- 2. El turisme associat a la gastronomia.** Des de diferents sectors es considera que la gastronomia de la comarca és un important punt fort, sobretot lligat a la producció agroalimentària local.
- 3. Patrimoni cultural.** La comarca disposa de diversos atractius: la Ruta dels Oficis d'Ahir, la Via Romànica, la Catedral de la Seu d'Urgell i el Museu dels Dinosauris de Coll de Nargó, entre altres.
- 4. Turisme associat al medi ambient.** La comarca compta amb **dos parcs naturals (Parc Natural de l'Alt Pirineu i el Parc Natural del Cadí – Moixeró)**, la **Muntanya d'Alinyà** (espai de l'Obra Social de Caixa Catalunya) i altres espais d'interès pel seu paisatge, flora o fauna. L'activitat turística amb més potencial associada al medi ambient són les Rutes de senderisme i BTT. Algunes d'aquestes rutes han estat promogudes i/o adequades per alguna de les dues oficines de turisme de la comarca: Oficina de Turisme de l'Alt Urgell i Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell. **L'Oficina de Turisme de l'Alt Urgell** depèn del Consell Comarcal i ha editat un conjunt de rutes a peu per a diferents indrets de rellevància de la comarca (paratges naturals o nuclis de població), així com 5 rutes per a fer en cotxe. També s'han senyalitzat rutes per fer en BTT. Per la seva part, **l'Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell** ha editat una guia de senderisme que inclou 11 rutes amb origen a la Seu d'Urgell, i s'ha acordat que el Centre Excursionista de la Seu en farà la senyalització i l'oficina el manteniment. Des del **Parc Natural de l'Alt Pirineu** s'ha elaborat un **Pla de Senderisme**, que dibuixa la xarxa de senders del parc i defineix les actuacions que cal fer per a la seva adequació i posterior difusió. Finalment, des del **Parc Natural del Cadí-Moixeró** hi ha senyalitzades 12 rutes de senderisme a la comarca de l'Alt Urgell. Per la seva part, entitats sense ànim de lucre també han senyalitzat i arranjat senders.

L'organització del sector

Pel que fa la dinamització del sector turístic, cal tenir en compte que a l'Alt Urgell hi ha dues oficines de turisme: l'**Oficina de Turisme de l'Alt Urgell que depèn del Consell Comarcal** i l'**Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell** que depèn en gran part (70%) de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell. Les Oficines de Turisme de la comarca tenen com a objectiu **dinamitzar el sector turístic de l'Alt Urgell**, per aquest motiu des de les dues oficines s'explica que **cada vegada es treballa més conjuntament** i que en molts casos una oficina informa de les actuacions de l'altra oficina, per a oferir al visitant un producte turístic complet.

En l'àmbit de l'organització del sector privat, destaca la presència de l'associació **TRAU (Turisme Rural Alt Urgell)**. L'associació es va constituir entre els anys 1994 i 1998, moment en que es va considerar que el turisme rural podia ser una activitat complementària a les explotacions agrícoles i ramaderes de la comarca. L'associació està formada per uns 85 socis de diferents perfils: allotjaments rurals de la comarca o altres establiments de caràcter rural o artesanal (agrobotigues, artesans, cafès tradicionals, fondes, hostals rurals i restaurants de muntanya).

Habitació d'una casa de turisme rural (Aravell)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

En l'àmbit de la restauració i l'hostaleria destaca la presència de l'**Associació d'Hostaleria de l'Alt Urgell**, que ofereix suport als seus socis en diferents àmbits: assessorament fiscal i laboral, promoció i comercialització turística i formació de personal. Aproximadament té uns 100 socis, la majoria dels quals són propietaris/es d'allotjaments, però també de restaurants, bars i bars musicals.

Els potencials del turisme a l'Alt Urgell

Des de molts sectors, es creu que el **turisme** pot ser el **motor econòmic del futur** de la comarca de l'Alt Urgell.

També hi ha consens en el fet que es vol un **model turístic rural de qualitat**, lligat a l'agricultura, a la ramaderia i al medi ambient, sense perdre l'essència d'aquests pilars. A més a més, el potencial turístic de la comarca es considera que encara no ha estat

"explotat". Per tant, caldria desenvolupar un model que **aprofités al màxim les oportunitats del medi ambient del territori sense fer-lo malbé**.

Una altra via que es planteja com a possible dinamitzadora del sector turístic és potenciar la **Seu d'Urgell com a ciutat de congressos i convencions**.

Per la seva banda, la **dinamització del Pantà de Rialb** es creu que pot ser un revulsiu econòmic per la zona sud de la comarca, però caldria que aquest fos adaptat com a espai navegable, de manera que s'hi poguessin realitzar activitats ludicoesportives i treure'n així un rendiment econòmic. En aquest sentit, fa uns anys es va redactar un projecte sobre l'estabilització d'una làmina d'aigua estable al pantà de Rialb, però a dia d'avui no s'ha desenvolupat. Hi ha qui creu que seria necessari que els municipis que limiten amb el pantà s'agrupessin en un consorci per a gestionar-lo i per a treballar de manera conjunta l'estratègia sobre els usos complementaris que se li vulguin donar.

A al cua del pantà de Rialb també es preveu construir-hi el **Llac d'Oliana**, que es creu que pot ser un reclam turístic important per les poblacions d'Oliana i Peramola.

Finalment, cal destacar que diferents agents coincideixen en que l'Alt Urgell **no disposa de cap "producte turístic estrella"**, és a dir: cap producte prou atractiu i diferenciat que confereixi un valor afegit a l'Alt Urgell diferencial respecte altres territoris pirinencs amb característiques similars.

3.3. Infraestructures

3.3.1. Infraestructures viàries

La via vertebradora més important de la comarca és la C-14, que connecta la zona sud de la comarca amb la Seu d'Urgell, nucli principal de població de la comarca. La carretera C-14 també connecta la majoria de municipis septentrionals amb la capital comarcal, i enllaça amb la N-145, via que connecta la Seu d'Urgell amb Andorra. Les dues vies configuren un important eix d'entrada a Andorra.

D'altra banda, la N-260 travessa la comarca d'est a oest, per l'extrem nord de la comarca, i connecta aquesta amb Sort i Puigcerdà. La relativa proximitat amb Puigcerdà afavoreix la mobilitat amb tren cap a Barcelona. Finalment, la C-26, connecta la comarca amb Solsona i Manresa.

En general es considera que les **infraestructures viàries estan força bé**. Tot i això, es posen de manifest algunes mancances generalitzades a municipis com Peramola i les Valls d'Aguilar, mentre que en altres municipis es destaca que encara manquen accessos per asfaltar o bé per eixamplar.

En general, la gent valora positivament les accions previstes per a la millora a la **xarxa viària** de la comarca:

- **Projecte de connexió de la C-14 fins a la N-260 (entre Coll de Nargó i Adrall).** Es considera que aquesta actuació millorarà l'accés a la Seu d'Urgell, al mateix temps que suprimirà un punt negre (conegut com a Els Tres Ponts).
- **Arranjament de la N-260 al Port del Cantó.** Hi ha qui creu que aquesta actuació representarà una millora considerable per a la zona, ja que els diferents nuclis es podran comunicar amb més fluïdesa. Es considera que accions d'aquest tipus contribueixen a reforçar la "consciència pirinenca".
- **Variants de la C-14.** Aquest projecte preveu realitzar una variant a la carretera C-14 quan travessa els nuclis d'Oliana, Coll de Nargó i Organyà. Hi ha qui creu que aquesta modificació del traçat serà positiva, gràcies a la reducció del trànsit per dins dels nuclis de població. Per contra, hi ha qui pensa que serà negativa, ja que no passarà tanta gent pels pobles i el comerç de peu de carretera se'n veurà afectat. A més, es creu que s'ha de dimensionar la carretera a les oportunitats del territori.

3.3.2. Transport públic

Pel que fa al transport públic, hi ha diverses **línies d'autobús** que comuniquen poblacions de l'Alt Urgell amb altres poblacions importants, com Lleida, Barcelona i Tarragona (*veure apartat 4.4.1 de la Síntesi de Dades*). També cal destacar el servei de **transport a la demanda** (*veure apartat 4.4.1 de la Síntesi de Dades i Annex 6*), gestionat pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell i que consisteix en un servei de taxis per a aquelles poblacions més aïllades.

Amb l'objectiu **d'afavorir l'ús del transport públic** i reduir l'ús del vehicle privat, s'han dut a terme altres actuacions:

- La **Borsa per compartir cotxe**, que va ser creada per l'Ajuntament de la Seu d'Urgell.
- **El bus intermunicipal** anomenat **Seubus** (dóna servei als municipis de la Seu d'Urgell, Alàs i Cerc, Montferrer i Castellbò, Ribera d'Urgellet i les Valls de Valira).

Referent a la **valoració d'aquests serveis de transport públic**, hi ha unanimitat en considerar que el servei de **transport a la demanda** funciona molt bé. A més a més, es creu que també funciona correctament el **transport escolar per ensenyaments obligatoris**. En canvi, el transport escolar no s'adequa a les necessitats dels estudiants d'ensenyaments postobligatoris (mòduls, etc), ja que sovint els horaris lectius no coincideixen amb els del transport escolar regular. D'altra banda, i en general, es comenta que el servei d'autobús que ofereix l'empresa ALSA (antiga Alsina Graells), és un servei deficient, donat que els horaris no són els adequats per enllaçar amb els trens de Lleida o Barcelona, o amb altres serveis de transport. També es comenta que manquen comunicacions amb la ciutat de Girona. Finalment, es destaca que no coincideixen els horaris dels autobusos que van a Puigcerdà amb els dels trens que van cap a Barcelona.

Pel que fa a la Borsa per compartir cotxe i el Seubus, es considera que són bones iniciatives, però es destaca el fet que hi ha pocs usuaris d'ambdós serveis.

Tot i així, gran part de la població considera que en general la **xarxa de transport públic no s'adapta a les necessitats de mobilitat de la població i presenta moltes mancances**.

Bus interurbà Seubus (Seu d'Urgell)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

3.3.3. Altres infraestructures de transport

A la comarca, hi ha qui creu que no caldria realitzar tantes actuacions de millora adreçades a l'ampliació de la xarxa viària, però en canvi **s'hauria de treballar per a aconseguir l'arribada del tren**, tant si arriba des de la Pobla de Segur com des de Puigcerdà.

Per contra, hi ha qui pensa que l'arribada del tren a la Seu d'Urgell és un fet poc probable, ja que fa molt de temps que s'està treballant per aconseguir-ho i les gestions no avancen. Per una banda, el debat entorn de per on s'ha de connectar la xarxa ferroviària ha alentit contínuament el procés i, per altra banda, cal destacar el fet que les dues línies ferroviàries per on s'hauria de connectar són pràcticament obsoletes. Per tant, es considera que no té sentit treballar perquè la xarxa ferroviària arribi a la Seu d'Urgell fins que no millorin les característiques de les mateixes.

Referent a altres infraestructures de transport, hi ha qui apunta que seria bo implantar algun **tipus de transport lleuger** (tipus "trambaix"), que connectés la Seu d'Urgell amb Andorra, ja que es tracta d'un desplaçament que fan diàriament unes 3.000 persones.

Finalment, cal destacar la **diversitat d'opinions que hi ha entorn de l'Aeroport de la Seu d'Urgell**² (oficialment Aeroport Pirineus-la Seu d'Urgell).

Per una banda, hi ha un sector de població que es va oposar frontalment al projecte, alguns d'ells organitzats en l'associació *ADEAU (Associació en Defensa de l'Alt Urgell)*. Els principals arguments esgrimits per a posicionar-se en contra de d'infraestructura eren: és una infraestructura innecessària per al territori, està pensada únicament per a fomentar el turisme andorrà i provocarà un important impacte mediambiental a la zona.

Contràriament, hi ha agents del territori que consideren que l'aeroport serà una oportunitat turística per a la comarca i Andorra, ja que pot afavorir l'arribada de turistes des diferents comunitats autònomes i fins hi tot des d'altres països, sobretot lligat al turisme de neu.

² És una instal·lació aeroportuària propietat de la Generalitat de Catalunya utilitzada com aeròdrom ja que pel moment no ofereix vols comercials regulars i acull vols d'aviació general i d'emergència. Es troba situat a la comarca de l'Alt Urgell, al sud de la Seu d'Urgell al serrat d'Ensiula entre els municipis de Montferrer i Castellbò i Ribera d'Urgellet. Les instal·lacions actuals s'han reobert el 4 de juny del 2010 amb l'objectiu de dinamitzar el turisme i el desenvolupament econòmic a les comarques de l'Alt Pirineu.

3.3.4. Infraestructures de telecomunicacions

En relació a les **telecomunicacions**, des d'alguns ajuntaments i determinats sectors de població es reclama una millora del servei de Banda Ampla i de telefonia mòbil. Es creu que l'absència o mal funcionament d'aquests serveis és un greu problema per al desenvolupament normal de qualsevol activitat econòmica.

En referència al servei **d'ADSL o Banda Ampla**, a la comarca hi ha diverses realitats: en alguns municipis no hi ha cobertura de cap tipus, altres tenen bona cobertura i alguns tenen cobertura per tot el municipi a excepció d'algunes zones o nuclis.

En general, es pot dir que a tota la comarca hi ha cobertura de **telefonia mòbil**, a excepció d'alguns punts on hi ha algunes ombres de cobertura o bé que no hi ha cobertura amb totes les companyies telefòniques.

3.4. Planejament territorial i urbanístic

La majoria de municipis de la comarca es troben en procés de revisió del vigent planejament urbanístic o de redacció del mateix. En tots els casos es considera que el POUM és una **eina indispensable per al correcte desenvolupament urbanístic del municipi**. Des d'alguns col·lectius es considera que el fet que s'estiguin redactant o revisant els diferents POUM's fa que sigui un bon moment per a plantejar-se quin és el model territorial que es vol pel municipi.

Els POUM's d'alguns municipis, com per exemple Organyà i Montferrer i Castellbò, plantegen la creació o l'ampliació de polígons industrials. La declaració de sòl industrial que permeti la instal·lació d'activitats industrials i econòmiques es considera molt important per al desenvolupament econòmic dels municipis. En general, des dels ens locals es manifesta que es prioritzarà la implantació de petites i/o mitjanes indústries, que són les que es consideren més adients per a la zona. També es preveu que aquestes noves activitats econòmiques, sobretot en poblacions petites, puguin oferir llocs de treball per a les dones.

Segons marca el **Pla Territorial Parcial de l'Alt Pirineu i Aran**, les previsions de creixement de tots els municipis de la comarca és en la direcció de poc creixement (a excepció de la Seu d'Urgell). Per tant, es prioritzarà l'arranjament dels habitatges ja existents, es limitarà la possibilitat de construir noves vivendes i aquestes es concentraran sempre que sigui possible en espais del nucli urbà. Diferents col·lectius manifesten que el plantejament d'aquest pla limita excessivament el creixement d'alguns nuclis, i critiquen que ha estat un Pla fet des de Barcelona i poc adequat a la realitat territorial. Com s'ha apuntat, el Pla preveu un creixement potenciat³ per a la localitat de la Seu d'Urgell, però s'explica que el creixement urbanístic de la ciutat estarà molt acotat per la normativa del POUM de la ciutat.

Al municipi de la Seu d'Urgell hi ha hagut un important creixement a causa de la influència d'Andorra (molta gent treballa a Andorra i viu a la Seu d'Urgell), ja que els preus de la vivenda són més assequibles. Aquest creixement ha comportat, per una banda, la proliferació de noves vivendes i, per l'altra, l'increment del preu de l'habitatge a aquesta localitat (tendència que s'ha vist frenada per l'actual crisi econòmica).

³ El Pla assigna aquesta estratègia de creixement a aquelles àrees que haurien d'augmentar, o consolidar, el seu rang com a nodes territorials. Es tracta de centres que exerceixen capitalitats clares, que han assolit una significació urbana remarcable, que tenen un pes demogràfic rellevant dins l'àmbit, que gaudeixen d'unes condicions excel·lents d'accessibilitat i connectivitat en el territori i que disposen de prou sòl amb aptitud per a absorbir aquest creixement d'una manera sostenible i que, per tant, poden adoptar un paper significatiu en l'estructuració de la xarxa de ciutats catalanes i en el reequilibri poblacional del conjunt de Catalunya.

3.5. Medi natural i paisatge

3.5.1. Espais protegits

Xarxa Natura 2000

La proposta de **Xarxa Natura 2000** de la comarca de l'Alt Urgell ha generat diverses opinions tant a favor com en contra.

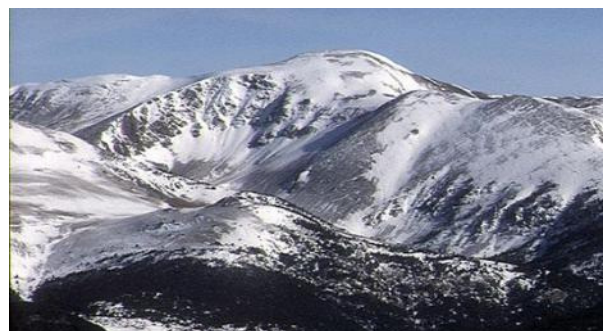
En general, la proposta **no és massa ben rebuda pel sector agrícola**. Agricultors i sindicats creuen que la catalogació d'un espai com a tal representa una càrrega per al propietari del terreny, ja que es veuran limitades les activitats que s'hi poden dur a terme.

Per al sector agrícola, la **principal mancança** d'aquesta catalogació és la **falta de concreció** sobre les implicacions de la mateixa: es troba a faltar informació sobre quines són les compensacions que rebran els pagesos i quines són les activitats que s'hi podran dur a terme i quines no.

D'altra banda, hi ha un petit sector de pagesos que consideren que els espais Xarxa Natura 2000 poden comportar algun benefici. En general, es tracta de persones joves o que complementen la seva activitat amb l'agroturisme. Per tant, veuen amb més bons ulls aquesta protecció del territori, ja que pot esdevenir un atractiu turístic de la comarca.

Espais d'Interès Natural

Els **Espais d'Interès Natural** (molts d'ells inclosos en la Xarxa Natura 2000), es gestionen a través dels Serveis Territorials del Medi Ambient i Habitatge de Lleida, mentre que abans es realitzava des dels Parcs Naturals més propers. Hi ha qui considera que l'actual sistema de gestió, allunyat del territori, no és el més convenient, i que caldria tornar a l'anterior sistema de gestió.

PEIN Serra Bescaran, Tosa Plana de Lles i Puigpedros
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

En general hi ha la sensació que aquesta figura de protecció **només limita i no aporta cap tipus de benefici**, atès que no s'hi fa cap tipus de gestió ni inversió, però en canvi sí que comporta certs condicionants a l'hora de realitzar algunes actuacions. Tot i així, és

una figura de protecció força acceptada per la gent del territori, i només sorgeixen algunes problemàtiques puntuals quan es volen realitzar determinades actuacions en terrenys delimitats com a EIN i que degut a aquesta figura de protecció no es poden desenvolupar.

En general es considera que **aquests espais no són coneguts**, ni per la gent del territori ni per la gent de fora la comarca.

Parcs Naturals

A la comarca de l'Alt Urgell hi ha dos Parcs Naturals: el **Parc Natural de l'Alt Pirineu** i el **Parc Natural del Cadí - Moixeró**.

El **Parc Natural de l'Alt Pirineu i l'Aran** és un parc de recent creació (agost 2003). És per aquest motiu que durant els primers anys s'estan concentrant els esforços en treballar amb la població del territori, amb l'objectiu d'aconseguir una **estratègia de gestió** que garanteixi una bona entesa entre la figura del parc, la gent que hi viu i les activitats econòmiques que s'hi realitzen. Un cop s'hagi assolit aquest objectiu, s'iniciaran els treballs en l'àmbit de la promoció turística.

En el moment de realització d'aquest document encara no s'ha redactat el **Pla especial de protecció del medi natural i el paisatge**, que ha de fixar els aspectes globals i permanents de l'ordenació del Parc Natural: zonificació i estructura territorial, infraestructures i serveis bàsics, regulació d'usos i activitats.

Tot i no disposar d'aquesta pla, des dels serveis tècnics del parc s'està treballant en diferents eines de planificació per tal de garantir-ne una bona gestió. Aquests plans són:

- **Pla de Desenvolupament Local Sostenible de la Vall Ferrera.** S'ha redactat i cal començar a implementar-lo.
- **Pla de senderisme.** Es tracta d'un Pla que dibuixa la xarxa de senders del Parc i defineix quines són les actuacions que cal fer per implantar-la. Es treballa en el manteniment i la millora dels senders senyalitzats ja existents i en el condicionament de nous senders previstos al Pla.
- **Pla d'ordenació de la circulació motoritzada.** S'ha realitzat una digitalització cartogràfica i la classificació de la xarxa viària de l'àmbit del Parc, pas bàsic per implementar aquest Pla mitjançant la realització d'acords amb els ens locals propietaris dels vials. S'ha iniciat el tancament de pistes forestals en forests propietat de la Generalitat, mitjançant la instal·lació de senyals de regulació d'accessos i tanques basculants.

- **Programa de Seguiment de la Biodiversitat.** Aquest Programa s'emmarca dins del Pla de Conservació i Seguiment de la Biodiversitat, que és comú a tots els Parcs Naturals de Catalunya.

Algunes de les accions que s'estan realitzant per tal d'aconseguir una bona entesa entre la figura del Parc i la gent del territori són:

- **Creació d'un Grup de Treball entre el Parc i els ramaders de la zona,** motivat per la importància que té el sector ramader en l'àmbit del parc, ja que en són uns agents clau. Les accions que s'han realitzat en el marc d'aquest Grup de Treball són: increment de subvencions pel sector ramader de la zona, ajuts per a infraestructures ramaderes, redacció del Pla d'Infraestructures Ramaderes del Parc i establiment d'acords de custòdia (*aquests acords són a 3 bandes, entre l'Obra Social de Caixa Catalunya, el Parc i els ramaders; l'acord implica que el ramader mantingui el prat de dall en bons estat, a canvi de contraprestacions econòmiques i també d'altres suports complementaris*).
- **Realització d'un taller ocupacional adreçat a dones,** conjuntament amb el Consell Comarcal de l'Alt Urgell. Les assistents van rebre formació i classes pràctiques en l'àmbit de la informació turística i de brigada i manteniment.

Segons fonts del Parc, durant el període de creació del mateix i els primers mesos de la seva existència, gran part de la **població del territori** era escèptica sobre els possibles beneficis que aquest comportaria, i fins i tot s'hi manifestaven en contra. Hi havia l'opinió que la creació del Parc perjudicaria la seva propietat i que es prioritzaria la conservació de la natura per sobre de les activitats econòmiques del territori. Amb el pas del temps, i a mesura que les persones tenen una relació més directa amb el Parc, cada vegada es valora de manera més positiva, ja que s'ha fet evident que comporta més avantatges que inconvenients.

Pel que fa a la **població de la comarca de l'Alt Urgell**, es creu que hi ha un desconeixement del Parc Natural, i per tant caldria treballar en la seva difusió. Finalment i pel que fa la **gent de fora de la comarca**, des del Parc es creu que no ha incrementat el nombre de visitants després de la seva declaració de Parc. El perfil de visitant és de persones que visiten la zona pel seu propi interès i no pel fet que es tracti d'un Parc Natural.

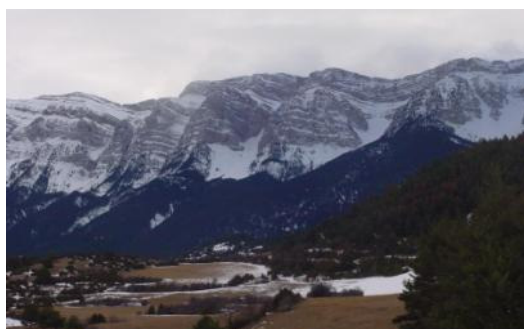
Sobre les **possibles oportunitats que el Parc Natural de l'Alt Pirineu i Aran** pot oferir a la comarca de l'Alt Urgell, es considera que aquest hauria d'esdevenir un agent dinamitzador turístic de la zona, en especial del municipi de Montferrer i Castellbó.

L'altre Parc Natural de l'Alt Urgell és el **Parc Natural del Cadí-Moixeró**. Fonts del parc expliquen que es treballa paral·lelament en tres tipus de projectes: projectes de conservació, projectes d'educació i sensibilització i projectes de desenvolupament rural.

- Projectes de conservació, com per exemple: cartografia 1:10.000 dels hàbits del Parc, redacció de les Directrius de conservació dels diferents hàbitats del Parc, seguiment de flora i fauna, inventari de flora sensible i el seu posterior seguiment i eradicació de determinades espècies invasores.
- Projectes d'educació i sensibilització, com per exemple: tallers per a centres escolars que visiten el parc o sessions presencials a les escoles (paper reciclat, Hàbitats dels Rius a Bellver de Cerdanya, El llop) i activitats trimestrals relacionades amb la natura, la muntanya i l'entorn (adreçades a la població en general).
- Projectes de desenvolupament rural, com per exemple: suport tècnic al sector primari (sobretot la ramaderia), accions de divulgació del patrimoni cultural de les zones rurals, recuperació de cabanes de pastors i promoció turística.

El Parc disposa del **distintiu SICTED⁴**, i s'està treballant en la creació d'un **distintiu o Label de productes del Parc**, iniciativa promoguda Departament de Medi Ambient i Habitatge que té com a objectiu atorgar un distintiu a aquells productes que es conreen, es fabriquen o s'elaboren dins els territoris dels Parcs Naturals. Per altra banda, es treballa en l'**aplicació d'un estàndard de qualitat en accions de conservació**, conjuntament amb la secció espanyola de la Federació Europea de Parcs-EUROPARC-Espanya.

Vista Parc Natural del Cadí - Moixeró
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

En l'**àmbit territorial el Parc Natural** hi ha dues poblacions (Josa de Cadí i Gisclareny), en les quals s'hi realitzen diferents activitats: explotacions forestals, agricultura de consum propi, ramaderia, turisme, entre altres.

En general, la població de l'Alt Urgell i les mateixes institucions consideren que durant molt de temps les relacions entre el Parc Natural del Cadí-Moixeró i la comarca han estat escasses o pràcticament inexistents, i que "El Parc ha viscut d'esquena a la comarca de

⁴ SICTED és un producte tecnològic de Turespaña que proporciona un sistema integral i permanent de gestió de la qualitat d'un destí turístic. La seva aportació clau és la consciència integral de destí i la identificació d'objectius comuns pe a tots els agents implicats: públic, privats, turístics i no turístics.

l'Alt Urgell". Tot i així, es valora positivament el fet que durant els darrers anys s'estan començant a fer actuacions a la comarca i a treballar de manera conjunta. Des del mateix parc, s'afirma que s'estan fent diferents accions per a millorar aquesta situació, com per exemple el projecte de rehabilitació de **Casa en Coll**⁵ (situada a la carretera que va des de la Seu d'Urgell a Tuixén, al municipi d'Alàs), les obres de la qual han estat aturades durant molt de temps per problemes tècnics i entrebancs pressupostaris i burocràtics. Les obres s'han iniciat el maig del 2010 i tenen com a objectiu convertir l'antiga casa forestal Casa en Coll en un centre d'estudis de muntanya.

Muntanya d'Alinyà

Un altre espai natural rellevant a l'Alt Urgell és la **Muntanya d'Alinyà**, espai de l'Obra Social de Caixa Catalunya (i única finca d'aquesta entitat en què hi viu gent). A la finca hi conviuen tres figures de protecció més: Reserva de Caça del Cadí, EIN (Muntanya d'Odèn) i Xarxa Natura 2000. Actualment la finca té una extensió aproximada de 6.000 ha, però dins d'aquestes n'hi ha 600 que corresponen a cases i a camps de cultiu que són propietat de les persones que viuen a Alinyà.

L'objectiu d'aquest espai és **conservar i millorar el seu patrimoni natural, així com gestionar-ne el seu ús públic**. En aquest sentit, s'hi realitzen diferent tipus d'activitats: activitats de dinamització social, conservació i manteniment de pastures, de flora i de fauna i investigació dels sistemes naturals de la Vall d'Alinyà. També es treballa en l'àmbit de l'educació ambiental, a través de camps de treball que es realitzen els estius i del Centre d'Educació Ambiental que hi ha la **finca el Ribatell**. Aquesta zona anomenada el Ribatell consta d'una antiga borda, una finca on s'hi tancava el bestiar i una àrea equipada per a fer campaments, estades de natura i activitats de voluntariat. La casa té una planta baixa on hi ha la cuina i el magatzem i una superior amb una sala per a reunions i espai per aixoplugar-se en cas de pluja. Els camps de treball sihi treballen projectes de conservació de la fauna (protecció d'aus rapinyaires i necròfagues, reintroducció del conill de bosc i la recuperació d'espècies de bestiar domèstic en perill de desaparició).

Per tal d'avançar en l'assoliment dels objectius i realitzar una bona gestió de l'espai, s'han elaborat **els següents plans i projectes**: Pla de Gestió de la Finca de la Muntanya d'Alinyà, Pla de Gestió Forestal i un projecte d'Espècies Emblemàtiques. En aquest sentit, a la finca s'està duent a terme un projecte de reintroducció del voltor

⁵ El projecte de Casa en Coll preveu condicionar a la planta principal de la casa una oficina d'informació del Parc, un despatx per a tècnics, una petita biblioteca i una sala polivalent per a la realització d'actes diversos. A la planta inferior s'hi preveu un Centre d'Estudis de Muntanya, que consistirà en un espai per allotjar estudiants universitaris o altres estudis, que vulguin realitzar estudis d'investigació o pràctiques al Parc Natural del Cadí – Moixeró o al Parc Natural de l'Alt Pirineu. Les primeres obres que es realitzaran seran les del Centre d'Estudis de Muntanya.

negre, conjuntament amb el programa que du a terme la Generalitat de Catalunya. D'altra banda, la finca té un programa de recuperació de races autòctones. En aquesta línia, l'Obra Social de Caixa Catalunya compra ramats i els cedeix als ramaders de la zona.

La població de la zona té diferents percepcions respecte la Muntanya d'Alinyà. Hi ha un grup de persones que creu que la finca beneficia el territori i que en el moment de la seva creació hi va posar moltes expectatives; un altre grup de persones a les quals els és indiferent; i un tercer grup que s'hi posicionen en contra per problemàtiques anteriors i per diferències polítiques.

Agents vinculats amb la gestió de la finca afirmen que els primers Plans que s'haurien d'haver redactat són: un Pla social de la zona i un Inventari d'espècies, tant vegetals com animals. La redacció d'aquests documents a l'inici del projecte hauria ajudat a preveure certs conflictes o problemàtiques a l'hora de realitzar certes actuacions.

Els visitants de la finca són sobretot persones nascudes a Alinyà o bé que viuen en municipis propers. També hi ha algunes visites de caire més turístic, però són minoritàries.

3.5.2. Els espais fluvials

Es considera que en general, els rius de la comarca tenen **poc cabal**, sobretot com a conseqüència de les nombroses captacions d'aigua que s'hi realitzen. També es creu que estan descuidats i que hi ha diversos racons on s'hi acumula molta vegetació.

Un important sector de població considera que són necessaris **massa permisos i grans projectes** per a fer actuacions a la **llera del riu**, tot i que es tracti de petites actuacions; fet que dificulta la correcta gestió d'aquests espais. També hi ha qui considera que el fet de no deixar cremar els marges de les lleres dels rius pot representar un problema important en cas de riuades.

Una de les principals problemàtiques entorn de la gestió dels espais fluvials a la comarca és la dualitat de competències **entre la Confederación Hidrogràfica del Ebro (CHE) i l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA)**. Aquesta realitat implica que en molts casos calgui tramitar permisos i altra documentació a ambdues institucions, fet que dificulta alenteix encara més els processos burocràtics associats a les accions de gestió.

L'abocament a rius i rieres de les aigües residuals de diversos nuclis de població que no disposen de cap sistema de sanejament i **l'abocament d'aigües residuals des d'Andorra** (que, malgrat disposa d'un sistema de sanejament, aquest presenta força mancances i l'aigua que s'aboca al riu no té les característiques òptimes) són factors que **perjudiquen greument l'estat ecològic dels cursos fluvials**.

Riu Segre

Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Per altra banda, s'afirma que hi han hagut **vessaments puntuals de purins** al riu Segre.

Una altra problemàtica important és la irregularitat en el **manteniment del cabal ecològic del riu**, que ve donada per les **captacions d'aigües no regulades** i pel gran nombre de **centrals hidroelèctriques** que hi ha al llarg del curs del riu.

3.5.3. El paisatge

El paisatge de la comarca és **molt divers** i s'hi poden diferenciar tres grans sectors: la part septentrional, de caràcter pirinenc; una zona central, amb muntanyes i masies; i la part més meridional, una combinació de terrenys de cultius amb algunes zones muntanyoses.

Hi ha consens en l'afirmació que l'Alt Urgell és una **comarca amb importants valors naturals**, i que aquests són una gran **oportunitat per al desenvolupament social i econòmic** de la mateixa. Tot i que s'afirma que no hi ha cap paisatge amb més interès que un altre, es constata que els paisatges més espectaculars es situen en l'àmbit dels **Parcs Naturals**.

Des de diferents sectors es considera que **cal fer compatibles les activitats econòmiques tradicionals del territori amb la protecció del paisatge**, ja que són les mateixes activitats les que en garanteixen el seu manteniment. En aquest sentit, es lamenta que la normativa que regula les activitats agrícoles i ramaderes és massa restrictiva, dificulta el manteniment de les explotacions i, per tant, també pot perjudicar en un futur l'actual paisatge.

En general es considera que existeixen diverses **amenaces i impactes** que poden afectar greument l'actual paisatge de la comarca, entre els quals destaquen:

- **Aeroport Pirineus-Andorra.** Hi ha qui considera que el nou **aeroport**, pròxim al nucli d'Adrall, comportarà la modificació de l'orografia del territori a més de

nombroses molèsties als veïns. En aquest sentit els veïns de la zona han interposat nombroses al·legacions i l'Associació en Defensa de l'Alt Urgell ha interposat un recurs al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Per contra, hi ha qui creu que representarà un canvi turístic per la comarca i per la Seu d'Urgell.

- **Llac de cua del pantà de Rialb.** Aquest projecte preveu la construcció d'un dic a la cua del pantà de Rialb, en concret al riu Segre pel seu pas als municipis d'Oliana i Peramola. El projecte té com a objectiu eliminar la zona àrida de la cua de l'embassament i construir una zona lúdico-esportiva. Hi ha qui considera que aquesta infraestructura modificarà la dinàmica del riu Segre en aquest punt, així com l'entorn proper al riu. Per altra banda, hi ha qui creu que representarà un revulsiu econòmic i turístic per la zona sud de la comarca.
- **Variants a la C-14.** La carretera C-14 transcorre per les localitats d'Oliana, Coll de Nargó i Organyà. En cadascuna d'aquestes localitats es preveu construir una variant amb la finalitat de disminuir el trànsit rodat pel seu nucli. Hi ha qui considera que la construcció d'aquesta variants provocarà un gran impacte ambiental, així com una disminució dels volums de vendes dels comerços de peu de carretera. Al mateix temps, s'apunta que aquestes infraestructures comportaran una disminució del risc d'accidents i atropellament, gràcies a la disminució del trànsit pels nuclis.
- **Les activitats extractives.** Diferents agents consideren que en determinades zones de la comarca, sobretot al municipi de Ribera d'Urgellet i al de les Valls d'Aguilar hi ha un excés de graveres i canteres. En aquests dos municipis de la comarca hi ha veïns que es queixen de les molèsties que els representen aquestes activitats (trànsit constant de camions, sorolls per voladures, pols). També hi ha qui afirma que en alguns casos aquestes activitats no són correctament clausurades i posa en dubte la legalitat d'alguna d'elles.

Activitat extractiva

Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

3.5.4. Boscos i camins

En relació als boscos, es comenta que cada dia **estan més bruts i plens de bardisses**. La majoria dels boscos de la comarca són privats i no s'hi realitza cap tipus de gestió, motiu pel qual cada vegada estan més abandonats, fet que incrementa el **risc d'incendis forestals**. A més a més, al sud de la comarca hi ha grans extensions contínues de massa forestal, en les quals es creu que seria necessària algun tipus d'intervenció per a disminuir el risc d'incendi. Des d'algun sector es creu que des de l'administració caldria subvencionar l'ús de ramats per al **control del sotabosc**.

Sender

Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Des d'alguns sectors s'apunta que **l'extracció de fusta dels boscos per a biomassa** seria una activitat que contribuiria a la neteja dels boscos, al mateix temps que afavoriria la creació de nous llocs de treball. Per tal d'afavorir aquesta activitat, es creu que caldria potenciar la posada en marxa de plantes de transformació de biomassa i fomentar l'ús de calderes de biomassa.

Un dels punts crítics d'aquest aprofitament és la **viabilitat d'aquestes instal·lacions**, especialment pel que fa a la disponibilitat de matèria primera a llarg termini. Referent a la comarca de l'Alt Urgell, hi ha qui considera que la instal·lació d'una planta d'aquest tipus seria viable, ja es podria abastir no només de biomassa forestal, sinó també d'altres productes (fustes residuals de fàbriques, com poden ser les serradores i que actualment venen el residu a altes empreses i a un preu molt baix). Una altra alternativa a la manca de biomassa forestal per a abastir aquestes plantes, seria la biomassa provinent de plantacions de pollancre, cereals o farratges, ja plantats amb l'objectiu d'abastir la central (s'afirma que hi ha països on ja s'està realitzant, i es localitzen aquestes plantacions en terres marginals, de manera que no es fa malbé cap hàbitat).

Per contra, hi ha qui qüestiona la viabilitat d'aquestes instal·lacions a la comarca, ja que a mesura que entri en funcionament caldrà portar la biomassa d'indrets més llunyans, fet que incrementarà els costos de transport i pot fer perillar la viabilitat de la mateixa. També cal tenir en compte que és necessari realitzar un seguit de passos previs (tallar, triturar, emmagatzemar, assecar, voltejar i transportar), que necessiten de mà d'obra i que encareixen el procés. En aquest sentit, s'afirma que una oportunitat és la instal·lació de calderes de biomassa per part dels Ajuntaments, amb l'objectiu de netejar el bosc i d'oferir llocs de treball, però per contra no es veu tant viable l'aprofitament elèctric.

En definitiva, es considera que **l'aprofitament de la biomassa** a la comarca podria ser viable, sempre i quan les diferents administracions s'hi impliquin.

D'altra banda, es considera que la circulació de **quads i les motos** per boscos i camins pot tenir un impacte negatiu sobre els mateixos, ja que sovint es desplacen en grans grups i per tant erosionen molt el terreny. També hi ha qui afirma que poden ser un perill per a la gent que camina pel bosc i qui comenta que caldria establir un "forfait o peatge" per a aquesta activitat, de manera que els ingressos obtinguts amb aquesta quota s'utilitzessin per a refer els camins. També es reclama més control de la circulació motoritzada pel medi, que actualment controlen els Agents Rurals.

Es reclama que les administracions haurien de col·laborar més en el **manteniment dels camins**, ja que, tot i la gran tasca d'arranjament que realitzen les ADF's i els bombers voluntaris, aquesta no és suficient.

Pel que fa la **preparació per a tasques d'extinció d'incendis**, membres d'ADF's i bombers es lamenten que alguns propietaris tallen camins o hi posen cadenes, accions que poden dificultar molt les tasques d'extinció d'incendis. Així mateix, hi ha qui comenta que hi ha **camins rurals que no estan asfaltats**, i que seria convenient fer aquesta actuació per facilitar-ne l'accés en cas d'incendi o altres emergències.

Alguns centres excursionistes i associacions de BTT de la comarca treballen per **arranjar camins i senyalitzar-los amb una mateixa nomenclatura** i mateixos cartells, amb la intenció d'unificar criteris.

Finalment, es destaca l'interès d'adequar i senyalitzar els **camins paral·lels als cursos fluvials**, especialment aquells que són aptes per a realitzar-hi rutes a peu o amb bicicleta.

3.5.5. Altres

Agents del ramader comenten que els **atacs a ramats per part dels voltors** poden esdevenir un important problema, ja que perjudiquen l'economia del ramader. Per altra banda, hi ha que assegura que aquests atacs no perjudiquen l'economia del ramader, ja que la Generalitat compensa econòmicament si es demostra que hi ha hagut atacs de voltors o d'ossos. En aquest sentit, s'apunta que sovint hi ha "picaresca" i que en casos puntuals s'ha intentat cobrar compensacions per morts no provocades per voltors ni per ossos. Finalment, representants del sector ramader creuen que la tramitació d'aquestes compensacions hauria de ser més àgil i en determinats casos, l'import econòmic més elevat.

També hi ha qui constata que és absurd que s'hagin de recollir els **animals morts** a través de la gestió que realitza l'empresa Grefacsa, i que al mateix temps sigui necessari transportar restes d'animals als canyets de la comarca per a donar menjar al voltors. Es creu que caldria flexibilitzar la norma, i que els animals morts es poguessin dur **directament als canyets**, sempre i quan complissin les normes sanitàries. D'aquesta forma els pagesos s'estalviarien la gestió dels cadàvers i abaratirien costos, i per la seva part els voltors tindrien aliment i no atacarien els ramats.

Per últim, hi ha qui afirma que els **gossos abandonats** també són un important problema a la comarca.

3.6. Caça

La caça és una activitat important a la comarca de l'Alt Urgell. Tots els municipis tenen com a mínim una Societat de Caçadors i quasi tots tenen part del seu municipi cotat. En general, la població i els tècnics del sector pensen que aquesta activitat pot aportar beneficis econòmics al territori, ja que hi ha una bona població d'animals (per exemple, destaquen els 600 precintes de cabirol, isard i cérvol de la comarca de l'Alt Urgell), però consideren que seria necessari millorar-ne la gestió.

3.6.1. Gestió de la caça

A la comarca de l'alt Urgell conviuen diferents **tipus d'Àrees de Caça**: Àrees privades de Caça i Reserves Nacionals de Caça (*veure apartat 4.3.7 de la Síntesi de Dades*), la gestió de les quals presenta diferències considerables. Per una banda, les Àrees Privades de Caça acostumen a estar gestionades per les Societats de Caçadors, mentre que les Reserves Nacionals de Caça són gestionades per un equip de gestió, integrat per diversos agents.

El cos d'**Agents Rurals del Departament de Medi Ambient i Habitatge** té les següents competències en l'àmbit de la caça:

- Vigilància i control. S'encarreguen de fer complir la normativa vigent.
- Assessorament i millora per a les Àrees Privades de Caça (APC).
- Gestió de poblacions desequilibrades, quan és necessari. Aquesta tasca es realitza conjuntament amb les associacions de caçadors.
- Control de les Reserves Nacionals de Caça.
- Recollida de mostres de sang per a l'anàlisi de la salut de la població cinegètica.
- Reunions informatives amb els caçadors.

Des de les Societats de Caçadors s'afirma que seria necessari **descentralitzar la gestió de la caça**, transferint més responsabilitats als Agents Rurals comarcals, per tal d'agilitzar els tràmits i realitzar una gestió més propera i en consonància amb les característiques del territori. Per altra banda, també es considera que **no es té prou en compte l'opinió de la gent del territori** a l'hora de definir certs aspectes de la gestió de la caça, com passa per exemple en l'elaboració de les ordres de vedes, en què, tot i

fer arribar l'opinió a través dels Consells de Caça, es considera que no queden prou plasmades les consideracions del territori.

En alguns casos es manifesta que no s'entenen els motius pels quals, des dels Serveis Centrals, es modifiquen aquelles previsions realitzades en els diferents **Plans Tècnics de Gestió Cinegètica** (en endavant PTGC), realitzades per tècnics. Es manifesta que seria necessari més informació sobre els motius d'aquestes modificacions.

Per altra banda, hi ha qui apunta que els **Plans Tècnics de Gestió Cinegètica** són només un tràmit legal per a poder caçar i no pas una eina per a la gestió de la caça, ja que els preus que es paguen per a la seva redacció no permeten als tècnics la realització del treball de camp necessari per a gestionar correctament la caça. Per tant, els PTGC acaben sent un pur tràmit per a exercir la cacera, a més de ser un document de limitació (es fixen les quotes de captura) i no pas de gestió.

Sobre la **gestió de les Reserves Nacionals de Caça**, es detecten diferents opinions entre els representants de les Societats de Caçadors, donat que alguns d'ells creuen que la gestió és correcta, mentre altres opinen que presenta diverses mancances.

Finalment, els caçadors afirmen que hi ha un **elevat grau de furtivisme** i que, els agents competents no exerceixen control suficient.

3.6.2. Les espècies cinegètiques

Els representants de les Societats de Caçadors manifesten que seria necessari **incrementar el nombre de llicències d'algunes espècies**, com per exemple els **cabirols**, ja que es tracta d'una espècie que ha augmentat molt la seva població en els darrers anys. En aquest sentit, s'afirma que és difícil que un Pla Tècnic de Gestió Cinegètica, que té una vigència de 4 anys, pugui donar resposta a les fluctuacions de les poblacions en aquest temps. De moment no s'han realitzat actuacions de control de la població del cabirol, donat que fins ara no es creu que pugui portar problemàtiques.

El **cérvol** és una altra espècie que ha sofert un important increment en els darrers anys. Es tracta d'una espècie més gran que el cabirol, que sovint entra als camps i sembrats, i els agricultors i ramaders es lamenten de les pèrdues que els ocasionen. Els Agents Rurals han realitzat actuacions per a reduir les poblacions d'aquestes espècies. Alguns representants de les Societats de Caçadors es lamenten que ells no puguin obtenir més llicències per a caçar aquests animals, i que al mateix temps s'hagin d'invertir recursos

del Departament de Medi Ambient i Habitatge per reduir-ne les poblacions. Aquesta afirmació no és compartida per representants del DMAH, que afirmen que, per a regular aquesta sobrepoblació, es donen permisos extres i es fan batudes coordinadament entre Agents Rurals i els caçadors, i a més a més, s'afirma que és necessari fer-ho de manera controlada ja que els caçadors no matarien les femelles (ja que no tenen interès cinegètic).

Alguns caçadors es lamenten també dels perjudicis que provoquen els **voltors**, ja que l'acusat increment de la seva població i la manca d'aliment disponible han fet que, en alguns casos, ataquin animals viu (tant bestiar ramader com espècies cinegètiques). Es considera que seria necessari fer **alguna actuació sobre aquesta població**.

Finalment, i en relació a les elevades poblacions d'altres espècies (**gats, gossos i altres "alimanyes"**), els caçadors també consideren que caldria un sistema àgil per a poder solucionar les "sobrecàrregues" d'alguns animals, gestionat des de la mateixa comarca i amb la col·laboració dels caçadors.

3.6.3. Altres aspectes relacionats amb la caça

En general, els caçadors consideren que la **normativa que se'ls aplica és massa restrictiva** i els comporta moltes dificultats. És el cas dels requisits que han de complir les gosseres (que són els que marca la normativa de nuclis zoològics), i també la normativa de transport de gossos (que és la mateixa que per al transport comercial d'animals). Segons els caçadors, caldria adaptar aquestes normatives a una activitat d'oci com és la caça.

Per altra banda, s'afirma que la disminució de la **ramaderia extensiva perjudica la caça**, donat que els boscos estan molt embrossats. En aquest sentit, diversos caçadors manifesten que hi ha excessives dificultats per a tallar i desembrossar els boscos.

3.6.4. La caça i altres activitats

En general els caçadors consideren que **caldria regular la recollida de bolets**, entre altres motius perquè consideren injust que els caçadors hagin de pagar una quota i els boletaires no. A més a més, creuen que seria necessari que els boletaires anessin vistosament vestits, per tal de poder ser vistos pels caçadors. També s'afirma que en

molts casos els boletaires embruten els boscos i per tant caldria conscienciar-los del fet que el bosc té un propietari i de la necessitat de respectar-lo i mantenir-lo en bon estat.

Puntualment hi ha problemes amb altres activitats com per exemple les **excursions de quads i motos pels camins**, tot i que de moment no es considera una problemàtica important.

Per altra banda, també hi ha qui afirma que la mateixa activitat de la caça genera **residus que acostumen a quedar abandonats als boscos**, i que seria necessari realitzar alguna actuació al respecte.

Finalment, i una de les reclamacions més reiterades pels caçadors, és la necessitat de revisar la regulació relativa als **accidents de trànsit** provocats per animals salvatges, ja que, segons els caçadors, la responsabilitat recau en els propietaris o en els representants de les Àrees Privades de Caça. A banda, s'afirma que molts dels accidents tenen lloc perquè les infraestructures viàries s'han construït obviant els passos naturals de fauna i sense mesures correctores que facilitessin aquests passos de fauna.

3.7. Pesca

A la comarca de l'Alt Urgell existeixen tres **Societats de Pescadors** (una a Ollana, una a Organyà i una a la Seu d'Urgell), tot i que es preveu que en un futur la pesca s'acabi gestionant a nivell de conca, d'acord amb la Directiva Marc de l'aigua. Els **Agents Rurals** realitzen tasques de vigilància i control de la pesca, control d'abocaments incontrolats a les lleres i activitats puntuals en moment de sequera, com ara rescats i trasllats de peixos.

Pescador al riu Segre
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Representants dels pescadors afirmen que la pesca té un **bon potencial com a activitat turística**, ja que actualment ja porta gent de fora (aproximadament un 40% dels pescadors són de fora de la comarca, i també hi ha afluència de gent de fora en èpoques de campionats), però encara es pot millorar molt en l'àmbit de la promoció i gestió d'aquesta activitat.

Des de les Societats de Pescadors es vetlla per a promoure **el binomi "pesca i territori"**, amb l'objectiu que la pesca esdevingui una activitat que promocioni el coneixement i el respecte a la comarca. En aquesta línia, s'organitza anualment el Trofeu de l'Amistat (dia 15 d'agost), així com altres campionats. Per altra banda, i amb els objectius d'apropar els infants i els joves al riu i donar a conèixer l'activitat de la pesca (que en els darrers anys està perdent socis), les Societats de Pescadors col·laboren amb les activitats que organitza cada dissabte el Consell Esportiu de l'Alt Urgell, realitzant les anomenades "Sortides d'acostament de riu".

També des dels ens locals es creu que la pesca pot tenir un paper important en el model turístic de la comarca, però que per això és necessari definir clarament el model turístic, millorar la qualitat de les aigües dels cursos fluvials i agilitzar el tràmits per a obtenir les llicències.

3.7.1. Mancances i problemàtiques de l'activitat de la pesca a l'Alt Urgell

La principal problemàtica en l'àmbit de la gestió de la pesca és l'actual **distribució de competències** entre l'Agència Catalana de l'Aigua (en endavant ACA) i la *Confederación*

Hidrogràfica del Ebro (CHE) i el poc enteniment entre ambdós ens. Aquest fet comporta dificultats com: **disparitat d'interlocutors** en funció de quina hagi de ser l'actuació o el tràmit a realitzar (amb el conseqüent alentiment de les gestions), i **la contradicció entre els posicionaments** dels ens en relació a temes concrets, com per exemple en els cabals de manteniment. Els pescadors reclamen que es tingui més en compte **l'opinió de la gent del territori** a l'hora de realitzar certes actuacions concretes per evitar incoherències (com un any que es van alliberar truites en un moment en què hi havia un elevat cabal d'aigua, i van morir totes).

L'escassetat d'aigua en alguns trams o cursos fluvials afecta també d'una manera important a l'activitat de la pesca. Segons diferents agents, aquesta escassetat ve donada sobretot per l'elevat nombre de captacions d'aigua (per a reg, centrals hidroelèctriques, etc), i s'agreuja encara més en anys de sequera. Hi ha qui afirma que, tot i que es respectin **els cabals de manteniment**, aquests sovint no són suficients per a mantenir un bon estat del riu; mentre que hi ha qui opina que no sempre es respecten els cabals de manteniment, en molts casos a causa de la problemàtica competencial entra l'ACA i la CHE. Per tal de millorar aquesta problemàtica, caldria transformar alguns regs a tesa per altres sistemes més eficients.

També es detecta una **mala qualitat de les aigües dels cursos fluvials**, a causa dels abocaments d'aigües urbanes sense depurar o bé insuficientment depurades i dels abocaments irregulars de residus ramaders.

Per altra banda, les **barreres arquitectòniques** d'alguns punts afecten negativament la pesca. Aquestes barreres es troben en els salts d'aigua de les canalitzacions d'alguns rius i algunes escales salmoneres que no permeten que els peixos hi puguin pujar.

La proliferació del **corb marí** perjudica l'activitat de pesca, donat que és una espècie que s'alimenta de peixos i ha esdevingut un important depredador. Els pescadors tenen permís per a foragitar-los (amb trets), però afirmen que aquesta actuació és insuficient i seria necessari poder fer un control poblacional de l'espècie, tal i com es fa en altres comunitats autònomes. Des del DMAiH s'admet que la superpoblació de corbs marins és un problema i que caldria fer-hi alguna actuació.

No s'han detectat problemes associats a **espècies al·lòctones de peixos**, tot i que hi ha qui afirma que hi ha musclo zebra al pantà d'Oliana. També es comenta que s'havien introduït truites hissades en el seu moment, però l'espècie es va adaptar molt bé i no ha comportat problemes a l'hàbitat.

Finalment, s'esmenta el **furtivisme** com a una altra problemàtica associada a la pesca, especialment present en rius petits i amagats. Aquest es percep com a un problema molt difícil d'eradicar, ja que l'extensió de cursos fluvials és molta i és pràcticament impossible exercir un control sobre tots ells.

La futura **Llei de Pesca** (actualment en tràmit), que substitueix un llei de l'any 1942, és considerada com a un important pas endavant en el sector de la pesca. Des de les Societats de Pescadors es manifesta però, preocupació pel fet que en aquesta llei no es citin les Societats de Caçadors i que es parli d'un nova figura de gestió, el tutor de riu. Des del sector es tem que això pugui permetre que la gestió de la pesca la realitzin agents de fora enlloc de persones del propi territori.

3.8. Residus

3.8.1. La gestió

Actualment a la comarca de l'Alt Urgell la gestió dels residus municipals la realitzen dues mancomunitats: la **Mancomunitat de Recollida d'Escombraries de l'Urgellet (en endavant la del Nord)** i la **Mancomunitat Intermunicipal per a la Gestió de Residus de l'Alt Urgell Meridional (en endavant la del Sud)**.

Municipis que integren la Mancomunitat del Nord: la Seu d'Urgell, Montferrer i Castellbó, Ribera d'Urgellet, Alàs i Cerc, Valls de Valira, Estamariu, Arsèguel, Pont de Bar i Cava-Ansovell.

Municipis que integren la Mancomunitat del Sud: Bassella, Cabó, Coll de Nargó, Fígols i Alinyà, Oliana, Organyà, Peramola, les Valls d'Aguilar, Josa i Tuixén i la Vansa i Fórnols.

La **recollida de matèria orgànica** es realitza des de fa temps a la Mancomunitat del Nord i el gener del 2010 s'ha posat en marxa als municipis gestionats per la Mancomunitat del Sud.

La **recollida dels residus voluminosos** varia en funció de la Mancomunitat de residus que gestiona la zona i el territori.

A la **Mancomunitat del Nord** es passen a recollir els residus voluminosos setmanalment a la Seu d'Urgell, i quinzenalment a la resta de municipis. En general, els voluminosos es poden deixar al costat dels contenidors de rebuig, a excepció dels pobles més rurals, als quals cal trucar prèviament perquè la Mancomunitat els passi a recollir. En aquest sentit, s'apunta que hi ha qui no segueix el funcionament d'aquest sistema de recollida i treu els voluminosos al carrer qualsevol dia. En concret, a la Seu d'Urgell, la brigada s'encarrega de recollir els voluminosos quan aquests s'abandonen en els dies que no pertoca, fet contribueix al mal hàbit de la ciutadania.

Deixalleria (Montferrer)

Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Per la seva part, la **Mancomunitat del Sud** ha col·locat una **caixa de camió a cada municipi**, per tal que s'hi puguin deixar els voluminosos. Aquestes caixes es passen a buidar periòdicament (a excepció de Cabó, on la població ha de trucar a l'Ajuntament

perquè els passin a recollir aquests residus). Des de la Mancomunitat s'explica que també es poden dur a la deixalleria que hi ha a Oliana. També es comenta que hi ha ciutadans que deixen els voluminosos al costat dels contenidors de rebuig i no als punts establerts.

En general, la ciutadania sap que hi ha **contenidors de piles** a diferents establiments, però es posa en dubte l'ús i la idoneïtat de la ubicació dels mateixos. Per exemple, hi ha contenidors als Ajuntaments de municipis petits, però aquests tenen un horari molt restringit.

Pel que fa la **recollida selectiva**, en general es considera que funciona força a tota la comarca, malgrat que hi ha algunes zones on encara hi ha poca cultura de recollida selectiva. Per altra banda, es creu que caldria incrementar la freqüència de recollida en aquells nuclis que tinguin una gran afluència de turistes a l'estiu. Finalment, hi ha qui opina s'haurien d'arranjar els punts de recollida, fent una solera de formigó

Contenidors de recollida de residus
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

amb parets de pedra on es situarien els diferents contenidors. Així, es facilitaria la mobilitat dels contenidors i el punt de recollida seria visualment més agradable.

Les dues Mancomunitats recullen els **olis** (domèstics i minerals) a les pertinents deixalleries (Oliana i la Seu/Montferrer). En aquest sentit, l'any 2008 la Mancomunitat del Sud va regalar una garrafa per llar, per facilitar així la recollida d'aquest residu i incentivar la gent a dur-lo a la deixalleria.

3.8.2. Residus de la construcció i residus industrials

Fins fa pocs anys, molts dels municipis disposaven d'un abocador no autoritzat on s'acumulaven la major part dels residus de la construcció, però aquests s'han anat clausurant en compliment de la normativa, i ara cal dur-los al **dipòsit controlat de Benavarre**, que és gestionat la Mancomunitat del Nord.

No es detecten problemes importants **d'abocaments incontrolats de runes**, tret d'algun cas puntual.

Tant als municipis de la Mancomunitat del Nord com els de la el Sud, els **particulars** poden dur runes a les **corresponents deixalleries gratuïtament**, sempre i quan siguin petites quantitats.

Per altra banda, s'afirma que la gestió dels residus de la construcció suposa un **cost molt elevat per als petits empresaris de la comarca**, a causa de la distància respecte l'abocador de runes i les elevades taxes d'entrada del residu a l'abocador. Aquest fet ha motivat que un empresari de la zona s'encarregui de recollir les runes de tots els petits empresaris i fer-ne la gestió pertinent (cobrant-los-hi l'import del servei). Les runes recollides les porten a l'abocador de Cervera, ja que els costos són més baixos que no pas dur-les al Dipòsit controlat de Montferrer i Castellbò.

Des d'alguns Ajuntaments, s'explica que s'utilitzen les runes per a **omplir forats de camions o arreglar desnivells**. Per la seva part, la Mancomunitat del Nord disposa d'una **màquina de trituració de runa**, i ven el material resultant per a rebliment de forats i arranament de camins.

Ambdues Mancomunitats treballen en **l'àmbit dels residus industrials**. En concret, la **Mancomunitat de Recollida d'Escombraries de l'Urgellet** proporciona assessorament, pedagogia i recolzament logístic a les empreses de la seva zona d'actuació. Des de 1997 s'està treballant en tasques de conscienciació adreçades als diferents sectors industrials. A partir de l'1 de gener de 2004 i segons la normativa catalana, cal aplicar el PROGEMIC⁶ (Programa de Gestió de Residus Municipals a Catalunya). El PROGEMIC determina que cal **segregar els residus comercials** i en aquest sentit la Mancomunitat va dissenyar la següent estratègia per a realitzar-ho:

- Les activitats industrials i comercials (excloent bars i petits restaurants) poden utilitzar els contenidors de carrer de els fraccions paper/cartró, envasos, vidre i matèria orgànica.
- Els residus especials s'han de gestionar correctament a través de:
 - o Un gestor acreditat.
 - o Duent-ho a la deixalleria (és l'opció més econòmica ja que no hi ha el cost del transport i és la més utilitzada).

⁶ El nou Programa de Gestió de Residus de Catalunya per al període 2007-2012 (PROGEMIC) fa un nou pas endavant en la gestió dels residus municipals, establint les línies estratègiques que s'iniciaran durant els propers anys per aconseguir els importants objectius establerts per la normativa i per el propi Programa. El PROGEMIC 2007-2012 incorpora un enfocament novedós. Si fins ara els eixos d'actuació que marcaven la majoria dels plans i programes s'acoblaven a la jerarquia de gestió de residus tradicional que demana de la normativa europea en matèria de gestió de residus (Prevenció, Recollida Selectiva i Valorització i Disposició final), el Programa incorpora una nova lògica en l'ordenació de la gestió de residus del territori català.

- Pel rebuig s'entrega un contenidor a cada establiment. Aquest contenidor és més car com més gran és, de manera que s'incentiva que es realitzi la recollida selectiva el millor possible. Aquest sistema comporta el risc de que les activitats econòmiques i comerciants utilitzin el contenidor de rebuig per a abocar el què hauria d'anar en els contenidors especials, fet que s'evita amb la figura de l'inspector de carrer, que revisa les bosses d'escombraries i sanciona si detecta incompliment de la normativa.

Per la seva part, representants de la **Mancomunitat del Sud** comenten que a la seva zona d'actuació hi ha poques grans indústries i les que hi ha ja fan la gestió pertinent. Malgrat que les petites indústries no haurien d'utilitzar els contenidors de carrer per a ús de l'empresa, és molt difícil controlar aquesta pràctica, i en general les petites empreses fan ús dels contenidors de carrer.

3.8.3. Residus fitosanitaris, dejeccions ramaderes i cadàvers d'Animals

A l'Alt Urgell hi ha un punt de recollida de residus fitosanitaris autoritzat i gestionat per l'empresa SIGFITO, situat a la **Cooperativa Pirenaica**. Per la seva banda, les dues mancomunitats accepten els residus fitosanitaris, que després transporten al punt de recollida autoritzat. Per últim, el sector agrari del sud de la comarca ha sol·licitat la ubicació d'un big-bag per a residus fitosanitaris en el punt de càrrega d'aigua per a cubes que es situarà al costat de la deixalleria, fet que facilitaria la recollida d'aquests residus. Pel que fa els hàbits sobre la gestió d'aquests residus, la major part dels agricultors afirmen que porten aquests residus a la deixalleria o bé els aboquen al contenidor d'envasos.

Des de la Mancomunitat del Nord s'informa que la Unió de Pagesos va editar la "**Guia ambiental del pagès**", guia pedagògica amb continguts de temàtica agroramadera en la qual s'explica de forma clara com s'ha de realitzar la gestió dels residus fitosanitaris.

Sobre les **dejeccions ramaderes**, a la zona sud de la comarca es pensa que no hi ha problemes, ja que la superfície agrícola de la comarca és suficient per absorbir les dejeccions generades en la mateixa. D'altra banda, al zona nord es pensa que a l'Alt Urgell no hi ha suficient terreny per absorbir les dejeccions ramaderes, ja que per normativa cal que la mitjana de l'explotació no superi el 10 % de pendent; a la zona nord de la comarca hi ha poques parcel·les amb aquest percentatge de pendent. Per aquest motiu, aquest ramaders proposen la possibilitat de poder abocar dejeccions a pastures de muntanya.

També hi ha qui afirma que en moments determinats es detecten irregularitats en els abocaments de purins; com manifesten els Agents Rurals amb les denúncies que reben.

Segons el Decret 220/2001, d'1 d'agost, cal que totes les explotacions ramaderes elaborin, disposin i apliquin un **Pla de gestió de les dejeccions ramaderes** per tal d'acreditar-ne la correcta gestió (el Pla es pot elaborar per una explotació ramadera o per diverses explotacions que gestionin les dejeccions de manera conjunta). Tot i així, es confirma que en la majoria dels casos **no hi ha cap tipus de control sobre l'aplicació de l'esmentat Pla**. També s'explica que en els Plans de Dejecció que es redacten per a diverses explotacions, existeixen irregularitats, ja que malgrat que els tècnics indiquin les dosis que s'han d'aplicar, és difícil realitzar-ne el control. Hi ha qui comenta que el llibre de dejeccions és "paper mullat", perquè representa simplement un tràmit i que aquest document es pot falsificar.

D'altra banda, hi ha qui comenta que la delimitació de **zones vulnerables per nitrats no està correctament definida**, i que prèviament a la seva delimitació caldria haver conegut el territori i parlar-ne amb el sector agrari. També s'apunta que caldria regular més l'abocament de nitrats a químics als camps, ja que és un tipus de residu que no es veu i per tant podria comportar més problemes que els purins.

Els municipis de l'Alt Urgell no disposen de cap **ordenança reguladora de les dejeccions ramaderes**. Per la seva banda, els agents rurals s'encarreguen de vetllar pel compliment de la normativa del Departament d'Agricultura, Alimentació i Acció Rural i de trametre les pertinents sancions al Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya.

En determinades èpoques de l'any i zones de la comarca, es detecten problemàtiques degut a les **males olors**. Hi ha qui apunta la possible contaminació d'aigües subterrànies per nitrats.

Finalment, hi ha qui apunta que seria necessari implantar una **planta de tractament de purins** a la comarca de l'Alt Urgell, per a poder tractar les dejeccions produïdes a la zona.

Els Agents Rurals realitzen un seguiment de la **gestió dels cadàvers d'animals**, i es considera que en la majoria de casos aquesta es realitza correctament. Cada ramader té contractat un servei de recollida de cadàvers. Els ramaders consideren que el cost econòmic per al seu tractament és massa elevat. Hi ha molts sectors de la comarca que coincideixen en plantejar la possibilitat d'autoritzar alguns canyets per la comarca, sempre amb garanties sanitàries i amb control dels animals morts en explotacions.

D'aquesta forma els ramaders no tindrien el cost econòmic afegit de la gestió dels cadàvers i per altra banda, els animals carronyaires disposarien d'aliment.

3.8.4. Instal·lacions de tractament o emmagatzematge de residus.

A la comarca de l'Alt Urgell hi ha diferents instal·lacions relacionades amb els residus. Aquestes estan gestionades per una o altra Mancomunitat.

Les instal·lacions gestionades per la Mancomunitat del Nord són:

- Deixalleria de Benavarre.
- Dipòsit controlat de residus (Benavarre). Aquest dona servei a tota la comarca.
- Dipòsit controlat de runes (Benavarre). Aquest dona servei a tota la comarca.

- Planta de compostatge de la Seu d'Urgell. Es va crear l'any 1999 i està dimensionada per l'Alt Urgell i la Cerdanya. Actualment a la planta de compostatge s'accepten residus de la comarca de l'Alt Urgell i de la comarca de la Cerdanya. Des del gener del 2010 entren a la planta residus de tota la comarca de l'Alt Urgell i del municipi d'Alp de

Dipòsit controlat (Benavarre)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Cerdanya. El producte que s'obté d'aquesta planta no té massa acceptació, però es ven al jardiner municipal o també per a la restauració de graveres i per a algunes activitats d'horticultura que s'estan promovent a la zona.

Per la seva part, la Mancomunitat del Sud gestiona les següents instal·lacions:

- Planta de transvasament d'Organyà. És de titularitat del Consell Comarcal de l'Alt Urgell. Es va construir el juliol del 2006 i és operativa des de l'octubre del 2007; es va construir un cop es va clausurar l'abocador d'Oliana. La funció d'aquesta és, únicament compactar la fracció rebuig abans de dur-la a l'abocador de Benavarre.
- Deixalleria d'Oliana. Es va inaugurar el dia 22 de desembre de 2008 i dona servei als municipis de: Oliana, Peramola i Bassella.

Les futures instal·lacions que estan plantejades per aquest territori són:

- Planta de lixiviats. Aquesta ja ha estat adjudicada per AUGEMA i actualment es troba construïda i en iniciant el període de proves de 12 mesos.
- Planta de resta. Actualment hi ha el projecte realitzat. Es pretén realitzar un procés de voltatge i separació de les parts més grans. Se'n faran bales que es durant a l'abocador. D'aquesta manera, s'utilitzarà menys espai, hi haurà menys lixiviats i es recuperaran més fraccions. Està previst que estigui construïda entre els anys 2012-2013.
- Deixalleria d'Organyà. Està previst que estigui situada al nou polígon industrial i que ofereixi els seus serveis a: Organyà, Cabó i Fígols. Actualment està situada provisionalment a l'estació de transferència d'Organyà.
- Deixalleria mòbil. Actualment la Mancomunitat del Sud es troba en procés d'adquisició de la deixalleria mòbil. Estarà associada a la deixalleria d'Oliana, però probablement serà itinerant pels diferents municipis, que la Mancomunitat dona servei.

3.8.5. Altres residus i problemàtiques puntuals

Una problemàtica important en l'àmbit de la gestió dels residus a la comarca de l'Alt Urgell ha estat el transport i l'abocament il·legal de residus contaminants provinents d'Andorra, que arribaven a la comarca barrejats amb runes. S'explica que aquest fet era possible perquè es compensava econòmicament als propietaris dels terrenys on s'abocaven les runes. En general tothom afirma que aquesta problemàtica va finalitzar l'any 2005, però hi ha qui considera que encara es detecten irregularitats que cal solucionar intensificant-ne els controls. Es creu que aquests abocaments de runes que es van realitzar en el passat, poden comportar problemàtiques ambientals a la comarca i que caldria investigar-ho. També es comenta l'existència d'un inventari de punts d'abocament de runes a la comarca de l'Alt Urgell i es creu que pot ser útil per investigar els abocaments de runes.

D'altra banda, també s'explica que algunes empreses situades a la part alta de la conca del riu Segre van abocar aigües residuals al riu (aigües amb metalls pesants o aigües del rentat de camions cisterna de transport d'hidrocarburs). Al llarg dels anys, els metalls pesants i els hidrocarburs que contenien aquestes aigües s'han anat dipositant als llots de la presa d'Oliana, que actualment s'explica que estan contaminats per aquestes substàncies. *(Veure apartat 6.1.4.3. Infraestructures de regadiu i embassaments)*

Des de la Mancomunitat del Sud s'exposa que existeixen altres aspectes que s'han de millorar a la zona:

- Als punts de recollida de residus de la comarca hi ha brutícia al voltant dels contenidors. S'explica que la neteja de la via pública és de competència dels Ajuntaments i que per tant tot allò que estigui fora dels contenidors és responsabilitat dels Ajuntaments de retirar-ho.
- La Mancomunitat del Sud realitza la recollida de residus dels contenidors que estan situats dins de l'àmbit d'actuació del Parc Natural del Cadí – Moixeró, i s'exposa que no percep cap tipus de prestació econòmica pel servei que ofereix al Parc (els indrets són: el mirador de la Trava, la font major de Cornellana, els planells de Sastró i el mirador de Coll de Bancs).
- Es considera que hi ha una manca de coordinació entre els diferents agents implicats en la neteja i recollida de residus de les àrees de descans de peu de carretera de la zona sud de la comarca (els agents implicats són: la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre, la Mancomunitat del Sud i l'administració competent en la gestió de carreteres).

3.8.6. Futur sistema de gestió.

Actualment la gestió de residus a la comarca es realitza mitjançant dues Mancomunitats, que s'ocupen de la gestió dels municipis del nord i del sud, respectivament. Des de l'Agència de Residus de Catalunya es considera que **seria convenient unificar aquesta gestió en un únic òrgan**, per tal de realitzar-la d'una manera més integrada i eficient. Amb aquest objectiu, l'any 2006 es signà un conveni entre les dues mancomunitats, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell (representat per AUGEMA) i l'Agència de Residus de Catalunya, amb l'objectiu de marcar el full de ruta que caldrà seguir per tal d'unificar la gestió dels residus en un únic òrgan: el consorci AUGEMA.

Per tal de disposar d'una bona informació de partida sobre cadascuna de les dues Mancomunitats, l'Agència de Residus de Catalunya ha redactat una auditoria tècnica de cadascuna d'elles. També s'ha sol·licitat una auditoria econòmica a cadascuna d'elles: la de la Mancomunitat del Nord ja està redactada, mentre que la de la Mancomunitat del Sud està en procés.

Ambdues Mancomunitats són **favorables a la unificació**, però consideren que per tal que sigui econòmica i logísticament viable cal avançar en alguns aspectes. Per una banda, des de la **Mancomunitat del Nord** s'exposa que prèviament a la unificació caldria que l'abocador de resta estigui construït i que la Mancomunitat del Sud incrementi el percentatge de recollida selectiva de residus en els seus municipis (almenys un 50% del que recuperen els municipis de la Mancomunitat del Nord).

D'altra banda, des de la **Mancomunitat del Sud** es manifesta que les característiques territorials dels municipis del sud, com per exemple l'elevat nombre de nuclis de població i la distància entre ells, fan que la recollida sigui més costosa. Per tant, s'apunta que el procés d'unificació hauria de tenir-ne compte aquests desequilibris a nivell tècnic i econòmic.

Malgrat fa temps que es mantenen converses per tal d'agilitzar el procés d'unificació d'ambdues Mancomunitats, a dia d'avui encara **no s'ha arribat a cap acord**.

3.9. Aigua

3.9.1. Abastament

La **gestió de l'aigua** recau, en la majoria de casos, en els mateixos Ajuntaments. Només en els municipis d'Oliana i Montferrer i Castellbò i Bassella s'ha contractat alguna empresa per a què faci tasques de gestió (el Grup CASSA en el cas dels dos primers, i Baimo S.L en el tercer). També hi ha alguns Ajuntaments que realitzen la gestió a través d'empreses de l'Ajuntament (Josa i Tuixent, Vansa i Fórnoles). Finalment, els serveis tècnics del Consell Comarcal donen suport als municipis que ho sol·licitin en l'alta, l'abastament i la distribució. Concretament, treballen en la redacció de projectes i en el seguiment de les diferents obres (portades d'aigua, construcció de dipòsits, etc). També s'encarreguen dels control de la qualitat de les aigües dels dipòsits.

L'abastament dels municipis de la comarca es realitza a partir de captacions a rius, deus, fonts i pous; tal i com s'especifica a l'apartat 5.1.1. de la Síntesi de Dades. Tècnics afirmen que, en alguns casos, les captacions existents són insuficients per a les necessitats de consum. També es dona el fet que hi ha moltes **captacions d'aigües de pous** que no disposen de la concessió de la Confederación Hidrográfica del Ebro o bé aquesta és molt antiga. Això fa que es desconeguin les pressions reals que s'exerceixen sobre els aqüífers. Actualment la CHE està realitzant una revisió de les concessions amb l'objectiu d'actualitzar-les a la realitat del moment.

La **principal problemàtica** que destaquen els representants dels ajuntaments i els tècnics en aquest àmbit és la **manca d'aigua** en èpoques de sequera o quan incrementa la població dels municipis, fets que solen coincidir durant els mesos d'estiu. Aquesta problemàtica s'ha detectat als municipis d'Alàs i Cerc, Cava, Coll de Nargó, Montferrer i Castellbó, Peramola, Pont de Bar (concretament al nucli de Toloriu), Valls d'Aguilar i Valls de Valira.

Dipòsit regulador d'aigua potable (Bassella)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Aquesta problemàtica s'agreuja en aquells municipis amb una població molt fluctuant, en què sovint les infraestructures no estan prou dimensionades. Al municipi d'Estamariu

tenen problemes quan baixa massa aigua pel riu, ja que la canalització no té prou capacitat i això dificulta l'arribada d'aigua a les cases.

En els darrers anys s'han resolt les problemàtiques d'alguns nuclis rurals o cases aïllades que encara no disposaven d'aigua (a Bassella totes les cases habitades disposen d'aigua, al nucli de Perles –municipi de Fígols i Alinyà- també s'han solucionat els problemes, entre altres).

Hi ha consens en que les infraestructures de captació i distribució d'aigua requereixen d'una **millora i renovació constant, ja que en molts casos el mal estat de les conduccions comporten importants pèrdues d'aigua.**

Pel que fa el **pagament de l'aigua**, hi ha diferents casuístiques. De tots els municipis, n'hi ha nou que disposen de comptadors i fan el cobrament de l'aigua per trams (2 trams en la majoria dels casos, i 3 en algun cas concret). En altres municipis, tot i haver-hi comptadors a les llars, no es paga l'aigua o bé l'import que es paga és fix i independent del consum realitzat. Aquest import es destina únicament a cobrir el cànon de l'ACA, que en altres casos paga directament l'Ajuntament. Finalment, hi ha municipis que no disposen de comptadors a dia d'avui (Arsèguet, Cava, Estamariu, Pont de Bar i Valls de Valira), però molts d'ells manifesten la seva intenció de posar-n'hi en un futur.

Segons gran part de la població seria necessari que totes les llars de la comarca disposessin de **comptadors d'aigua**, per tal d'incentivar-ne un bon ús; però hi ha persones que valoren positivament el fet que no hi hagi comptadors i asseguruen que fan, igualment, un ús racional de l'aigua. Per altra banda, representants del sector agrari manifesten que, en el moment que hagin d'assumir el cost de l'aigua de la seva activitat ramadera, l'activitat deixarà de generar beneficis.

Hi ha qui apunta **altres accions per a incentivar un consum racional** de són: campanyes de conscienciació i repartiment de mecanismes estalviadors, com els airejadors o les bosses per a les cisternes del vàter.

3.9.3. Sanejament

La principal problemàtica són les **poques infraestructures de sanejament** al territori de l'Alt Urgell. Només hi ha dues **Estacions Depuradores d'Aigües Residuals** a la comarca: una a Montferrer, que actualment dona servei al municipis de la Seu d'Urgell, als nuclis de Montferrer, Ballestar, Arfa, Poble Sec i als polígons industrials de la Seu

d'Urgell i Montferrer; i una a Oliana. En molts dels altres nuclis hi ha fosses sèptiques, però normalment no s'hi fa el manteniment adequat (extracció periòdica de fangs) i per tant no funcionen correctament.

El **Projecte constructiu de remodelació de l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals (EDAR) i millora de col·lectors de la Seu d'Urgell, Montferrer i Castellbò, Alàs i nuclis urbans d'Arfa**, està redactat i aprovat però encara no s'han iniciat les obres.

L'objectiu d'aquesta remodelació és cobrir les necessitats en el tractament de les aigües residuals dels municipis de la Seu i el

seu entorn, amb vista a un horitzó a vint anys, i atenent al fet que les instal·lacions actuals es troben al límit de la seva capacitat. La població de disseny sobre la qual es basa el projecte és de 53.000 habitants.

EDAR de Montferrer
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Diversos agents locals han fet palesa la seva preocupació pel fet que aquesta depuradora hagi quedat petita i que l'aigua que s'aboqui a la llera no estigui prou depurada, tot i que esperen que el problema es pugui solucionar amb el citat projecte d'ampliació.

Altres problemàtiques relacionades amb el sanejament són:

- 1- **Contaminació del riu Valira al seu pas per la comarca de l'Alt Urgell.** A Sant Julià de Lòria (Andorra) hi ha una depuradora des de l'any 2005, però diversos agents del territori afirmen que aquesta només depura una part de l'aigua, i que hi ha nudis que continuen abocant directament al riu.
- 2- **Manca d'una xarxa separativa d'aigües pluvials i de les aigües residuals,** que fa disminuir l'eficiència de les poques depuradores existents⁷.

Hi ha qui considera que no és necessari construir una EDAR a cadascun dels nuclis, sinó que s'haurien de fer els col·lectors més llargs, i depurar l'aigua d'uns quants nuclis en una mateixa EDAR. D'aquesta manera, es minimitzarien els importants costos d'aquestes infraestructures.

⁷ A més a més, segons el document d'Auditoria Ambiental de l'Agenda 21 de la Seu d'Urgell, de gener de 2007; hi ha alguns recs que estan connectats a la xarxa de clavegueram, que dilueixen la càrrega contaminants del col·lector i dificultant, per tant, un bon funcionament de l'EDAR.

El PSARU preveu la construcció de diferents infraestructures de sanejament (*veure apartat 4.2.3.3. de la Síntesi de Dades i Annex 1*), però molts dels representants dels ens locals no veuen clar que es complexin els terminis, degut a què es tracta d'infraestructures d'elevat cost econòmic. També hi ha qui opina que a l'Alt Urgell s'està avançant més lentament en la implantació de les accions previstes en el PSARU que no pas en les comarques veïnes, com per exemple els Pallars i la Cerdanya.

Finalment, s'afirma que seran necessàries **importantes millores en la gestió de l'aigua a la comarca**, donat que, per adaptar-se a la Directiva Marc de l'Aigua caldrà assolir certs objectius abans de l'any 2015. Per exemple, serà necessari que hi hagi una xarxa separativa d'aigües i que tots els pous disposin de comptador, entre altres.

EDAR de Noves de Segre

Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

3.9.4. Infraestructures de regadiu i embassaments

Infraestructures de regadiu

En el moment de redacció s'està en procés d'aprovació del projecte "**Millora del regadiu del marge esquerre del Segre, als termes municipals d'Alàs i Cerc, la Seu d'Urgell i Ribera d'Urgellet**", que preveu les infraestructures necessàries per a dur a terme la transformació de reg a tesa en reg a pressió de 985 ha, de les quals 736 ha corresponen a la superfície actual i 242 ha a ampliacions previstes, en aquests tres municipis⁸.

El projecte porta associat un procés de concentració parcel·lària. Tècnics del territori consideren que el projecte pot incrementar la **competitivitat de les explotacions**, mentre que alguns representants del sector agrari i ramader es lamenten dels elevats imports que aquest comporta. Hi ha qui considera que seria bo agrupar les diferents comunitats de regants en una única empresa, ja que d'aquesta manera seria més fàcil mantenir un bon cabal per regar i tindrien més possibilitats d'accedir a vies de finançament per a noves millores.

⁸ Projecte constructiu de consolidació i millora del regadiu del marge esquerre del Segre. TTMM d'Alàs i Cerc, la Seu d'Urgell i Ribera d'Urgellet (Alt Urgell). Informe previ. Maig de 2008. REGSA

Per altra banda, i com a contraprestació a la construcció del Pantà de Rialb i el pantà d'Oliana, des de l'Administració de l'estat es va prometre la **transformació en regadiu d'altres terres de secà dels municipis d'Oliana, Peramola, Bassella i Pinell**, que compensessin el territori i el sector primari en el seu conjunt, com a conseqüència de la ubicació d'ambdós embassaments. Aquestes obres no han estat executades encara, fet que provoca un gran descontentament entre la població dels municipis, especialment entre els representants del sector agrari i ramader.

Representants de la Societat de Regants del Reg dels Quatre Pobles manifesten que la principal problemàtica que els afecta és la **mala qualitat de l'aigua del riu Valira**. Tot i que reconeixen que l'entrada en funcionament de la depuradora de Sant Joan de Ramis a Andorra ha suposat una millora en la qualitat de l'aigua, es manifesta que la qualitat d'aquesta encara no és prou bona, i que els causa greus problemes en els camps i també en els filtres de les seves infraestructures. Finalment, i en relació al tema dels cabals ecològics, reconeixen que a vegades el riu Valira du poca aigua des del punt de la seva captació fins a la població de la Seu d'Urgell, però afirmen que des de la Comunitat es respecten sempre els cabals ecològics marcats per la Confederació Hidrogràfica del Ebro.

Tram de curs fluvial canalitzat (reg)
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

Membres de la **Comunitat de Regants d'Aravell i Ballestar** manifesten que la principal problemàtica són les fugues del canal, que és antic.

Pantà d'Oliana

La principal problemàtica del pantà d'Oliana és l'**acumulació de sediments**, estimada en uns 18 hm³ (dada facilitada per representants de la Confederación Hidrográfica del Ebro). Hi ha qui considera que els fangs no s'han extret per motius d'estabilitat de la carretera, i per la no disponibilitat de terrenys on dur-los i netejar-los. Pel que fa les característiques d'aquest fang, hi ha qui considera que conté materials pesants (provinents de TRANSA i de la neteja de cubes d'hidrocarburs a Andorra), però hi ha qui afirma que els diferents estudis que s'han fet no han permès determinar la contaminació dels mateixos.

Pantà de Rialb

El Pantà de Rialb ha representat per la població dels municipis afectats un important **impacte social, mediambiental i paisatgístic**.

El projecte "**Construcció d'un dic de cua, protecció i adequació ambiental de la cua de l'embassament de Rialb**", previst al municipi d'Oliana i popularment anomenat "**El Llac d'Oliana**" és percebut com a un dels grans potencials de dinamització de la zona sud de la comarca, ja que contribuiria a la seva dinamització social i turística. Hi ha qui apunta que caldria crear un consorci integrat pels diferents municipis que limiten el pantà, òrgan que hauria de promoure, definir i gestionar aquesta dinamització.

Per altra banda, hi ha qui afirma que no s'han creat suficients **camins perimetrals del pantà** i que en alguns casos no són prou adequats a les necessitats.

Centrals hidroelèctriques

Els cursos del riu Segre i Valira per la comarca de l'Alt Urgell presenten un elevat nombre de centrals hidroelèctriques. Segons diferents agents del territori, la suma de les concessions d'aigua d'aquestes infraestructures **no garanteixen que es respecti sempre el cabal mínim ecològic dels cursos fluvials**, fet que pot comportar importants problemes per a l'ecosistema i l'hàbitat dels cursos fluvials (a tall d'exemple, es comenta que en una ocasió el cos d'Agents Rurals va haver de realitzar pesca elèctrica per evitar que morissin una elevada quantitat de peixos). Aquesta mala qualitat de l'ecosistema fluvial impedeix també que certes espècies d'interès, com per exemple la llúdriga, s'estableixin a la comarca.

La construcció d'una central hidroelèctrica de la zona del Salt del Palancar, al municipi del Pont de Bar, es va aturar l'any 2004, després que l'any 2004 un informe tècnic del DPTOP manifestava que les obres de la central hidroelèctrica no s'ajustaven al contingut de l'autorització que havia atorgat la Comissió Territorial d'Urbanisme de Lleida l'any 2001⁹.

⁹ Les principals irregularitats detectades pel DMAH i confirmades posteriorment per la Direcció General d'Urbanisme (DGU) eren la perforació excessiva del vessant de la muntanya, deficiències de qualitat en l'execució del projecte, que comportaven un augment del risc d'esllavissaments, així com el fort impacte visual del projecte, que agredia el paisatge sense preveure'n mesures correctores. També anunciava l'informe que la construcció del canal constituïria una barrera per a la fauna i els habitants de la zona i que dificultaria l'accessibilitat a la zona de conreus situada a sobre del canal. **Font: Anuari Territorial de Catalunya. Any 2004.**

3.10. Educació Ambiental

Hi ha diferents agents a la comarca de l'Alt Urgell que treballen en l'àmbit de **l'educació ambiental i el coneixement del territori**.

- L'Àrea de Turisme del Consell Comarcal ha editat diferents fulletons de rutes per la comarca, que transcorren tant per nuclis urbans com per espais naturals, i també programa cada any un conjunt d'excursions per la comarca.
- L'Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell edita fulletons informatius de rutes que transcorren pels voltants del municipi de la Seu d'Urgell.
- Els dos Parcs Naturals de la comarca organitzen itineraris pel territori dels parcs, en el marc dels seus Calendaris Trimestrals d'Activitats, així com activitats destinades a escolars.

Des de l'Ajuntament de la Seu d'Urgell s'han realitzat algunes **campanyes de sensibilització**, sobretot relacionades amb temes **d'aigua**, però també s'han realitzat altres campanyes com poden ser les d'anellament d'ocells. La majoria de vegades, aquestes campanyes s'emmarquen en les accions previstes a l'Agenda 21 de la Seu d'Urgell.

També cal destacar algunes **iniciatives privades** en l'àmbit de l'educació ambiental, que ofereixen serveis de visites guiades, xerrades sobre medi natural per a escolars, sortides per a observar els grans arbres de la comarca, entre altres.

Per altra banda, puntualment altres activitats **vinculades a campanyes concretes**, com per exemple xerrades informatives en el marc de la campanya "Som lo que sembrem".

Els diferents **centres educatius** també treballen en l'àmbit mediambiental, a través de diferents eines i/o recursos.

- **Escola de Capacitació Agrària dels Pirineus (ECA)**. S'hi s'ofereixen mòduls formatius de grau mig sobre diferents disciplines relacionades amb el món rural i s'hi organitzen cursos formatius adaptats a la realitat de cada moment.
- **Escola Joviat**. S'hi ofereix formació relacionada entorn el turisme i l'hostaleria. En els darrers anys també s'hi imparteixen cursos sobre esports de muntanya.

Finalment, cal destacar que l'Institut Joan Brudieu i el Escola Pau Claris, ambdós de la Seu d'Urgell, estan adherits al **Programa d'Escoles Verdes**. Altres centres educatius de la comarca estan en procés de formació (primer o segon any de formació) per incorporar-se al Programa d'Escoles Verdes. Des dels diferents centres educatius (primària i secundària), es realitzen sortides als espais naturals de la comarca: els dos parcs naturals, la muntanya d'Alinyà, entre altres. A l'**Escola d'Adults** també s'incorpora el concepte de medi ambient, a través del treball entorn del tema del reciclatge.

En poblacions petites pràcticament **no es realitzen activitats educatives en l'àmbit mediambiental** i es considera que en general hi ha una manca de consciència sobre la importància dels valors naturals del territori. Hi ha qui opina que els habitants de nuclis petits i del món agrari ja tenen una actitud prou respectuosa enfront el medi ambient, fruit de l'estreta relació entre la seva tasca laboral i l'entorn; però també hi ha qui considera que manquen activitats de conscienciació i sensibilització en els nuclis petits. A més en alguns casos, el terme "medi ambient" es percep com a una amenaça, degut a que en algunes ocasions la normativa ambiental requereix esforços i actuacions que es consideren innecessàries.

Com a **oportunitats en l'àmbit de l'educació ambiental** destaquen: l'interès creixent de la ciutadania pel medi ambient, l'existència de població cada cop més formada en aquest àmbit i la presència de recursos materials per a organitzar activitats d'educació ambiental (a través de l'administració, fundacions, ajuts, etc).

Des de diferents sectors de població, es coincideix en explicar que l'Alt Urgell és una comarca amb una certa manca de consciència mediambiental, i que per tant, seria necessari impulsar iniciatives d'educació ambiental al territori.

3.11. Participació i ciutadania

A la comarca hi ha un **bon teixit associatiu** que treballa en àmbits d'actuació molt diversos. Tot i així, s'explica que les associacions treballen de manera molt individual i que manca coordinació entre elles, sobretot entre les associacions dels municipis del nord i les del sud.

La participació ciutadana s'ha incorporat a la comarca de l'Alt Urgell sobretot en els **processos participatius per a la redacció dels POUM's**. A banda, el municipi de la Seu d'Urgell va elaborar la seva **Agenda 21**, projecte va incorporar la participació ciutadana per a la seva elaboració i que s'està implantant a partir d'una taula de participació ciutadana.

Malgrat les eines de participació cada vegada són més habituals a les administracions locals, des d'alguns sectors es critica que aquestes no tenen en compte els **resultats dels processos de participació ciutadana**. En aquest sentit, diferents agents afirmen que les administracions locals han endegat processos participatius on es demanava l'opinió de la població (ex.- Pla d'Actuació Comarcal de l'Alt Urgell, Grup de Treball d'Artesania i Turisme, entre altres) i es critica que les aportacions realitzades no s'han tingut en compte a l'hora de prendre decisions. Aquest comportament fa que la ciutadania, en especial aquells col·lectius més implicats, manifestin reiteradament el seu **escepticisme vers els processos participatius impulsats des d'algunes administracions**.

Per altra banda, s'apunta que per a consolidar bons sistemes de participació ciutadana caldria combatre la cultura del "no fer res" o del "no hi ha res a fer", així com també la manca de sentit crític en qüestions mediambientals.

3.12. Polítiques mediambientals

Alguns agents de la comarca valoren positivament el progressiu procés d'introducció de la vessant mediambiental en els polítics locals, però hi ha qui destaca que encara hi ha importants debilitats que cal afrontar: la **manca de coordinació entre els diferents agents de la comarca** per posar en valor el patrimoni local existent, i la **manca de recursos econòmics** per a destinar a polítiques ambientals.

3.13. Energia

Pel que fa les **energies renovables**, i en relació a l'**aprofitament de l'energia solar**, hi ha algun ajuntament que té la intenció d'incorporar plaques solars en algun dels seus edificis municipis. Altres municipis ja tenen instal·lades plaques solars tèrmiques en equipaments municipals.

Placa solar fotovoltaica
Foto cedida pel Consell Comarcal de l'Alt Urgell

A **nivell particular i d'empreses** també hi ha algunes iniciatives a la comarca, però s'apunta que els elevats costos econòmics i la necessitat de redactar un projecte tècnic per a la sol·licitud de les subvencions que atorga la Generalitat, són un fre per a la implantació d'aquests sistemes. En general, es s'explica que és necessari **fomentar mesures per a promoure l'ús d'aquesta energia** (subvencions, assessorament tècnic, etc).

Pel que fa la **biomassa**, el Consell Comarcal de l'Alt Urgell ha signat un acord el juliol del 2010 amb la Fundació de la nova Caixa de Catalunya i l'empresa basca Enerpellet, per a la construcció d'una **planta de biomassa**¹⁰, per a la crema de restes del bosc i de fusta. Es preveu que la planta generi un total de 130 llocs de treball, entre directes a la fàbrica i indirectes en el transport i treball de recollida de residus. Probablement, la planta s'ubicarà a Montferrer, on hi ha la planta depuradora. Es considera que aquesta iniciativa contribuirà a mantenir els boscos nets i ordenats a través de la valorització de la massa forestal de l'Alt Urgell, amb el valor afegit de la creació de nous llocs de treball.

Alguns sectors destaquen que la **implantació d'energies renovables pot ser una oportunitat per al territori**, sempre i quan els projectes es plantegin correctament, amb un estudi acurat de l'impacte ambiental, i tenint en compte l'opinió de la ciutadania.

¹⁰ La planta serà implantada per l'empresa Enerpellet, amb al col·laboració de la Fundació Caixa Catalunya, que participarà en el projecte. La viabilitat del projecte és possible gràcies a la subvenció de 600.000 euros rebuda dels fons europeus FEDER, i amb l'interès per part del sector privat i de Caixa Catalunya.

3.14. Contaminació acústica, odorífera, atmosfèrica i lumínica

L'Alt Urgell és una comarca on no hi ha problemes de **contaminació acústica**, a excepció d'alguns dies puntuals.

Les principals fonts de **contaminació odorífera** a la comarca són les **dejeccions ramaderes** que es realitzen durant certes èpoques en molt nuclis de la comarca, així com el pas de **camions del bestiar i dels cadàvers d'animals**. Aquestes males olors comporten queixes. En aquest sentit, des del sector agroramader s'alerta dels perills que pot comportar el "moobing rural", sovint associat al desconeixement que del món rural tenen els habitants de les ciutats. S'apunta que seria positiu realitzar activitats pedagògiques per a explicar la figura del pagès i les implicacions de l'activitat agrària.

Es considera que no hi ha problemes associats a la **contaminació atmosfèrica**, ja que no hi ha grans indústries i no hi ha grans concentracions de trànsit.

Pel que fa la **contaminació lumínica**, alguns municipis de la comarca estan redactant els **Plans d'adequació de la il·luminació exterior** o bé canviant l'enllumenat per evitar la contaminació lumínica i adequar-se a la normativa. En aquest sentit, es manifesta que l'Ajuntament de la Seu d'Urgell ha realitzat algunes actuacions en aquest sentit, però que queda molt per fer per a poder veure el cel amb bones condicions.

4. Quadres-resum de la Diagnosi Ambiental Participativa

POBLACIÓ I POTENCIAL HUMÀ

A l'Alt Urgell **es diferencien diferents dinàmiques d'evolució de la població**: els **nuclis grans** com la Seu d'Urgell, Coll de Nargó, Organyà i Oliana presenten una **situació de creixement**, i per contra, en els **nuclis petits i amb caràcter rural**, es detecta una **regressió de la població** i un envelliment progressiu.

La situació crítica del sector agrícola, la manca d'expectatives i les mancances en l'àmbit dels serveis, són factors que influeixen en la fuga de cervells d'aquests nuclis i de la regressió de la població dels nuclis de població més petits.

AGRICULTURA, RAMADERIA I EXPLOTACIÓ FORESTAL

L'agricultura i la ramaderia han estat activitats econòmiques molt importants a l'Alt Urgell, sobretot les dues cooperatives que es troben a la Seu d'Urgell (Societat Cooperativa Cadí i Cooperativa Pirenaica).

Els **usos agrícoles** més destacats són els prats naturals de farratges, els cereals d'hivern i el blat de moro, així com el cultiu d'horts per a l'autoconsum. Les principals **explotacions ramaderes** de la comarca són de vaques de carn i de llet.

Actualment el sector es troba en un **procés de canvi, marcat pel progressiu abandó de les activitats agràries**. Algunes dels motius que s'apunten com a causes d'aquest abandó són: les males comunicacions, els mals accessos a les finques agrícoles, les dificultats per a trobar ma d'obra assalariada especialitzada i l'excés de burocràcia.

Com a possibles **conseqüències de l'abandó de l'activitat agrària** destaquen l'abandó de terres de cultiu (que incrementa el risc d'incendi), el canvi en el paisatge i la desaparició de la figura tradicional del pagès en benefici de pocs pagesos que gestionin poques i grans explotacions.

Pel que fa a **estratègies de futur** per a fer front a la situació del sector, s'apunten les potencialitats del sistema de producció ecològic, així com l'arribada del nou regadiu als municipis del sud de la comarca.

L'explotació forestal també es troba en un procés d'abandonament, ja que els elevats costos d'extracció de la fusta i el baix preu de la mateixa fan que l'activitat no sigui rendible. La promoció de l'ús de la biomassa com a font energètica s'apunta com a una activitat que podria dinamitzar el sector.

SECTOR SECUNDARI: INDÚSTRIA I CONSTRUCCIÓ

Les **indústries més importants** de l'Alt Urgell **es concentren sobretot als polígons industrials de les poblacions més grans de la comarca** (Montferrer i Castellbò, Oliana, Organyà i la Seu d'Urgell), mentre que a la resta de municipis només hi ha alguna petita empresa de caire familiar.

Les empreses més importants de la comarca en relació al nombre de treballadors són la Cooperativa Cadí, la Cooperativa Pirenaica i la Taurus.

Durant els darrers anys **la construcció** ha estat un sector econòmic en ple creixement a tota la comarca, però en especial a la Seu d'Urgell, ja que actua com a ciutat dormitori de moltes persones que treballen a Andorra.

A la comarca hi ha un gran nombre d'**extraccions d'àrids**, moltes de les quals estan situades al municipi de Ribera d'Urgellet.

ARTESANIA, COMERÇ I TURISME

L'**artesanía**, tant l'alimentària com la d'arts i oficis, és una activitat bastant estesa a la comarca de l'Alt Urgell. Per tal de millorar la promoció dels productes artesanals, els **artesans/es de la comarca s'han associat al TRAU (Associació de Turisme de l'Alt Urgell)** i alguns d'ells realitzen visites a les seves instal·lacions. També **és important la representació d'aquest sector en les fires** que s'organitzen a la Seu d'Urgell: Fira de Sant Ermengol i la Fira Medieval.

El **comerç** és una activitat important als municipis de la Seu d'Urgell, Oliana i Organyà.

L'Alt Urgell compta amb **diversos atractius turístics**, la majoria dels quals estan molt vinculats als valors naturals de la comarca:

- Pràctica d'activitats esportives: esquí nòrdic, Parc Olímpic del Segre, la pesca, esports d'aventura, rutes amb 4X4, golf, rutes a cavall, entre altres)
- Gastronomia
- Patrimoni cultural
- Patrimoni natural: el Parc Natural de l'Alt Pirineu, el Parc Natural del Cadí – Moixeró i la Muntanya d'Alinyà.

L'Oficina de **Turisme de l'Alt Urgell** i l'**Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell** treballen en la promoció del sector turístic de la comarca. En l'àmbit privat, destaquen les següents associacions:

- **TRAU (Associació de Turisme Rural de l'Alt Urgell)**
- **Associació d'Hostaleria de l'Alt Urgell**

En general es considera que **el turisme pot ser el motor econòmic de la comarca** i que cal implantar un **model turístic rural de qualitat**, lligat a l'agricultura, a la ramaderia i al medi ambient. Aquest model hauria de permetre desenvolupar un turisme de poc impacte ambiental però que posi en valor els recursos naturals del territori.

Una via de dinamització turística de la Seu d'Urgell seria a través de la potenciació d'aquesta com a **ciutat de congressos i convencions**.

D'altra banda, es considera que la possible **dinamització del Pantà de Rialb** i la **construcció del Llac d'Oliana** són **projectes que poden potenciar econòmicament la zona sud de la comarca**.

INFRAESTRUCTURES

La **via vertebradora més important** de la comarca és la C-14, que connecta la zona sud de la comarca amb la Seu d'Urgell. D'altra banda, la N-145 travessa d'est a oest la comarca i la connecta amb Sort i Puigcerdà.

En general es considera que **les infraestructures viàries estan força bé**, tot i que alguns municipis presenten mancances concretes i en alguns casos caldria asfaltar o eixamplar accessos.

A la comarca es preveuen algunes **accions de millora de la xarxa viària**:

- Projecte de connexió de la C-14 fins a la M-260 (entre Coll de Nargó i Adrall)
- Arranjament de la N-260 al Port del Cantó
- Construcció de les variants de la C-14 (a Oliana, Coll de Nargó i Organyà)

Pel que fa al **transport públic** hi ha diverses línies d'autobús que comuniquen la comarca amb altres poblacions importants (Lleida, Barcelona o Tarragona). D'altra banda, des del Consell Comarcal de l'Alt Urgell es gestiona el **servei de transport a la demanda**, que consisteix en un servei de taxis per a aquelles poblacions de la comarca més aïllades, amb rutes cap als principals nuclis de població de la comarca. El Consell Comarcal també gestiona el **transport escolar per ensenyament obligatori**.

La ciutat de la Seu d'Urgell disposa d'una **Borsa per compartir cotxe** i del **Seubus**, un bus intermunicipal que dona servei a: la Seu d'Urgell, Alàs i Cerc, Montferrer i Castellbò, Ribera d'Urgellet i les Valls de Valira; que va des d'Arfa fins Alàs. D'altra banda, també hi ha **servei de d'autobusos de l'empresa ALSA**, que es creu que no s'adapta a les necessitats de mobilitat de la població.

Hi ha qui considera que s'hauria de treballar per aconseguir l'arribada del **tren a la Seu d'Urgell** i per a la instal·lació d'un **transport lleuger que connectés la Seu d'Urgell amb Andorra**.

Pel que fa l'obertura **de l'aeroport de Montferrer**, hi ha opinions tant en contra com a favor: hi ha qui el percep com una oportunitat turística i qui el veu com una amenaça territorial.

En relació a les **telecomunicacions**, es reclama una millora del servei de Banda Ampla i de telefonia mòbil, així com un millor servei d'ADSL.

PLANEJAMENT TERRITORIAL I URBANÍSTIC

Actualment la majoria de municipis de la comarca de l'Alt Urgell es troben en **procés de revisió del vigent planejament urbanístic o de redacció del mateix.**

Per la seva banda, el **Pla Territorial Parcial de l'Alt Pirineu i l'Aran** marca quina és la línia del creixement dels municipis de la comarca: tots els municipis presenten una previsió de poc creixement (a excepció de la Seu d'Urgell, per a la qual es preveu un creixement potenciat). Això fa que es prioritzi l'arranjament dels habitatges ja existents, es limiti la possibilitat de construir noves vivendes i que aquestes es concentrin en espais propers al nucli urbà.

MEDI NATURAL I PAISATGE

En relació els **espais protegits**, a l'Alt Urgell hi ha espais inclosos a la Xarxa Natura 2000 (XN2000) i/o catalogats com a Espais d'Interès Natural (EIN). També hi ha dos Parcs Naturals (Parc Natural de l'Alt Pirineu i el Parc Natural del Cadí – Moixeró) i la Muntanya d'Alinyà (propietat de l'Obra Social de Caixa Catalunya)

Una de les principals problemàtiques de la gestió els **espais fluvials** de la comarca és la **dualitat de competències** entre la Confederación Hidrográfica del Ebro (CHE) i l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), fet que alenteix encara més els tràmits administratius. Els principals **impactes detectats al riu** de la comarca són: els abocaments d'aigües residuals (també d'Andorra), la irregularitat en el manteniment del cabal ecològic del riu, les captacions d'aigües no regulades i l'elevat nombre de centrals hidroelèctriques.

El **paisatge** de la comarca és molt divers i s'hi poden diferenciar **tres grans sectors**: la part septentrional, de caràcter pirinenc; una zona central, amb muntanyes i masies; i la part més meridional, una combinació de terrenys de cultiu amb algunes zones muntanyoses.

La majoria de **bosc**s de la comarca són de titularitat privada i en molts d'ells no s'hi realitza cap tipus de gestió. Cada vegada estan més abandonats, fet que n'incrementa el risc d'incendis forestals, sobretot a la zona sud de la comarca. S'apunta que l'extracció de fusta dels bosc s pot ser una activitat que contribueixi a la neteja de bosc s.

La **circulació de quads i motos** per bosc s i camins representa un impacte negatiu per aquest, ja que erosionen el terreny. Alguns centres excursionistes i associacions de BTT treballen perquè s'arrangin camins i es senyalitzin. Els **gossos abandonats** o els **atacs a ramats per part de voltors**, són altres de les problemàtiques que afecten a la comarca de l'Alt Urgell.

En general es considera que l'Alt Urgell és una **comarca amb importants valors naturals**, que són una gran oportunitat per al desenvolupament social i econòmic de la mateixa. També es considera que cal fer compatibles les activitats econòmiques tradicionals del territori amb la protecció del paisatge.

Al territori existeixen diverses **amenaces i impactes** que poden impactar sobre el paisatge actual: l'Aeroport Pirineus-Andorra, la construcció del Llac de cua del pantà de Rialb, les diverses variants de la C-14 i les activitats extractives.

LA CAÇA

La caça és una activitat important a l'Alt Urgell, i com a tal pot aportar beneficis econòmics a la comarca, sempre i quan estigui ben gestionada. Els **representants de les Societats de Caçadors** consideren que, per a millorar al gestió actual de la caça, s'hauria d'avançar en aquestes línies:

- **Descentralitzar la gestió de la caça**, donant més competències als responsables de l'Oficina Comarcal del DMAH.
- Incrementar el nombre de **llicències de caça d'espècies que presenten una situació de superpoblació**, com el cérvol i el cabirol.
- Fer alguna **actuació de control dels voltors** (que estan esdevenint una càrrega) i establir un mecanisme àgil per al **control d'altres espècies** (gats, gossos, etc).
- **Adaptar la normativa que han de complir** (sobre les gosses i el transport dels animals) a l'activitat de la caça i **revisar la regulació sobre els accidents de trànsit provocats per al fauna salvatge**.
- **Regular la recollida de bolets** i fer-la compatible amb l'activitat de la caça.

Tècnics del sector consideren que els Plans Tècnics de Gestió Cinegètica no són una prou bona eina de gestió (només fitxen les quotes de captura, cobreixen territoris molt petits i acaben essent un pur tràmit).

LA PESCA

La **pesca és una important activitat** a la comarca de l'Alt Urgell, representada per 3 Societats de Caçadors, tot i que els darrers anys està disminuint el nombre de pescadors. És considerada una activitat amb un important **potencial per a promocionar la comarca**, lligat al binomi "pesca i territori". Les principals problemàtiques i mancances de la pesca a l'Alt Urgell són:

- **Distribució de competències entre l'ACA i la CHE**, que dificulten la gestió.
- **L'escassetat d'aigua**, especialment en èpoques de sequera.
- **La mala qualitat de l'aigua.**
- La **proliferació del corb marí**, que actua com a depredador.
- **El furtivisme.**

La futura de Llei de Pesca es percep pel sector com a un important pas endavant en la gestió de la pesca, tot i que s'alerta sobre la necessitat que les Societats de Caçadors continuïn estant implicades en la gestió.

RESIDUS

La gestió de residus municipals de l'Alt Urgell la realitzen dues mancomunitats: la **Mancomunitat de Recollida d'Escombraries de l'Urgellet** (la Seu d'Urgell, Montferrer i Castellbó, Ribera d'Urgellet, Alàs i Cerc, Valls de Valira, Estamariu, Arsèguel, Pont de bar i Cava-Ansovell) i la **Mancomunitat Intermunicipal per a la Gestió de Residus de l'Alt Urgell Meridional** (Bassella, Cabó, Coll de Nargó, Fígols i Alinyà, Oliana, Organyà, Peramola, les Valls d'Aguilar, Josa i Tuixén i la Vansa i Fórnols).

Actualment la recollida de **matèria orgànica** es realitza a la totalitat de la comarca.

Els sistemes de **recollida selectiva** i **recollida de voluminosos** són diferents en les dues Mancomunitats, però es considera que ambdós funcionen correctament.

Fins fa pocs anys, molts municipis de la comarca disposaven d'un **abocador no autoritzat** on s'acumulaven la major part dels residus de la construcció, però progressivament s'han anat clausurant en compliment de la normativa. Actualment aquests residus s'han de portar al dipòsit controlat de Benavarre. Alguns Ajuntaments de la comarca en les **llicències d'obres que autoritzen**, hi fan esment de l'obligatorietat de realitzar la pertinent gestió de residus, incloent les runes.

Pel que fa al **residus industrials**, les dues Mancomunitats treballen aspectes de la gestió d'aquests residus, però de forma diferent.

A la comarca hi ha diversos punts de recollida de **residus fitosanitaris**, un està situat a la Cooperativa Pirenaica i a les deixalleries de la comarca també accepten aquesta tipologia de residus.

Pel que fa les **dejeccions ramaderes**, hi ha qui considera que són un important problemàtica ambiental i qui considera creu que no.

L'Alt Urgell disposa de diferents **instal·lacions** de recollida i gestió de residus, gestionades per una de les dues Mancomunitats:

- Mancomunitat de Recollida d'Escombraries de l'Urgellet: la deixalleria de Benavarre, el dipòsit controlat de residus, el dipòsit controlat de runes i la planta de compostatge de la Seu d'Urgell.
- Mancomunitat Intermunicipal per a la Gestió de Residus de l'Alt Urgell Meridional: planta de transvasament d'Organyà i la deixalleria d'Oliana.

Altres problemàtiques puntuals associades als **residus** són:

- Transport i abocament il·legal de residus contaminats provinents d'Andorra, que arribaven a la comarca barrejats amb runes.
- Abocaments d'aigües residuals, amb metalls pesants i hidrocarburs, a la part alta de la conca del riu Segre i s'han anat dipositant als llots de la presa d'Oliana.

En un **futur**, es preveu que les dues Mancomunitats s'agrupin i es gestionin tots els residus de la comarca a través del consorci AUGEMA (consorci que depèn del Consell Comarcal de l'Alt Urgell).

L'AIGUA. ABASTAMENT

- La principal problemàtica és **l'escassetat o la manca d'aigua de molts nuclis** en èpoques de sequera o en èpoques en què incrementa molt el consum d'aigua a causa del consum de la població fluctuant d'alguns municipis.
- Hi ha moltes **captacions de l'aigua que no estan degudament regulades** i per tant es desconeixen les pressions reals que s'exerceixen sobre els aqüífers.
- És necessari fer una **millora i renovació de moltes de les conduccions d'aigua potable**, que a dia d'avui presenten importants pèrdues d'aigua.
- Hi ha **diferents casuístiques** en el pagament de l'aigua a les llars i en les activitats econòmiques:
 - ✓ Municipis amb comptador a les llars en què es paga per trams de consum.
 - ✓ Municipis amb comptador a les llars però en què l'import que es paga és fix i independent del consum realitzat.
 - ✓ Municipis sense comptadors.
- Tècnics i gran part de la població considera prioritari **posar comptadors per a incentivar l'estalvi d'aigua**, però hi ha qui considera que l'ús racional de l'aigua es realitza tot i no haver de pagar pel consum, i que haver d'assumir uns imports elevats de la factura de l'aigua perjudicaria greument algunes activitats econòmiques (com per exemple la ramaderia).
- Caldria fer més **campanyes per a incentivar un consum racional de l'aigua**.

L'AIGUA. SANEJAMENT

- Principals problemàtiques
 - ✓ **Escasses infraestructures de sanejament.** Només hi ha dues Estacions Depuradores d'Aigües Residuals (a Montferrer i a Oliana). La resta de municipis disposen de fosses sèptiques o aboquen directament a llera.
 - ✓ **Contaminació del riu Valira** al seu pas per la comarca de l'Alt Urgell.
 - ✓ **Manca d'una xarxa separativa d'aigües pluvials i aigües residuals.**
- S'està avançant molt lentament en **l'execució de les infraestructures previstes en el Pla de Sanejament de les Aigües Residuals (PSARU)**, en comparació amb altres comarques veïnes.
- Hi ha qui creu convenient depurar l'aigua d'uns quants nuclis en una mateixa EDAR, enlloc de construir una EDAR en cadascun dels nuclis.
- De cara al 2015, i d'acord amb els objectius marcats en la Directiva Marc de l'Aigua, caldrà realitzar **importants millores en la gestió de l'aigua a la comarca.**

L'AIGUA. INFRAESTRUCTURES DE REGADIU I EMBASSAMENTS

- **Projectes**
 - ✓ **Millora del Regadiu el marge esquerre del Segre, als termes municipals d'Alàs i Cerc, la Seu d'Urgell i Ribera d'Urgellet.** Projecte en procés d'aprovació, que comportarà la transformació de 985 ha de reg a tesa a reg a reg a pressió. Es preveu que aquest projecte comporti un **increment de la competitivitat** de les explotacions de la zona, tot i que es suggereix que caldria agrupar les diferents comunitats de regants en una única.
 - ✓ **Transformació a regadiu de terres de secà dels municipis d'Oliana, Peramola, Bassella i Pinell,** com a compensació dels pantans d'Oliana i Rialb. Aquesta transformació encara no ha arribat, fet que provoca un gran descontentament en els afectats/des.
- **Mancances de les infraestructures de regadiu:**
 - ✓ Comunitat de Regants el Reg dels Quadre Pobles: la mala qualitat de l'aigua del riu Valira.
 - ✓ Comunitat de Regants d'Aravell i Bellestar: fugues d'aigua del canal.
- **Pantà d'Oliana.** La principal problemàtica és l'acumulació dels sediments al fons del pantà.
- **Pantà de Rialb.** Ha representant un important impacte a nivell social en els municipis afectats. El projecte del "Llac d'Oliana" és percebut, en general, com a un dels grans potencials de dinamització de la zona sud de la comarca. Es comenta que una bona manera de gestionar-lo seria a través de la creació d'un consorci de tots els municipis que hi limiten.
- **Centrals hidroelèctriques.** La gran quantitat de centrals hidroelèctriques en els cursos fluvials de la comarca fa que no sempre es garanteixin els cabals mínims ecològics.

EDUCACIÓ AMBIENTAL

A l'Alt Urgell es treballa l'**educació ambiental** des de diferents perspectives. L'àmbit de l'educació ambiental focalitzada en el coneixement del territori es treballa des de l'**Àrea de Turisme del Consell Comarcal de l'Alt Urgell**, des de l'**Oficina de Turisme de la Seu d'Urgell** i des dels **dos Parcs Naturals** que hi ha a la comarca (Parc Natural de l'Alt Pirineu i Parc Natural del Cadí-Moixeró).

També des de l'**Ajuntament de la Seu d'Urgell** s'han realitzat algunes campanyes de sensibilització de la població. Aquestes campanyes s'emmarquen en les accions de l'**Agenda 21 de la Seu d'Urgell**.

A la comarca hi ha algunes **iniciatives privades** que fomenten l'educació ambiental, a través de la realització de visites guiades per la comarca, xerrades sobre medi natural a les escoles, sortides, xerrades en relació al moviment "Som el que sembrem", entre altres.

A més, diferents **centres educatius** de la comarca ofereixen formació vinculada directament o indirectament amb el medi ambient. D'altra banda, a la comarca hi ha dos centres adherits al **Programa d'Escoles Verdes** (IES Joan Brudieu i CEIP Pau Claris).

En **poblacions petites** gairebé no es realitzen activitats d'educació en l'àmbit mediambiental i s'afirma que en general hi ha una manca de consciència sobre la importància dels valors naturals del territori.

PARTICIPACIÓ I CIUTADANIA

A la comarca s'han realitzat diferents processos participatius per a la redacció dels **Plans d'Ordenació Urbanística Municipal**. D'altra banda, la **Seu d'Urgell** va elaborar la seva **Agenda 21** incorporant criteris de participació ciutadana i la seva implantació s'està fent a través d'una taula de participació ciutadana.

L'Alt Urgell té un **bon teixit associatiu**, però s'afirma que en general les associacions actuen independentment les unes de les altres.

Des d'alguns sectors de la ciutadania es considera que **les administracions no afavoreixen la participació ciutadana**, ja que malgrat sovint s'han processos participatius, no es tenen en compte les aportacions que s'hi realitzen.

POLÍTIQUES MEDIAMBIENTALS

Es valora positivament el progressiu procés d'introducció de la vessant mediambiental en els polítics locals, però es destaca que encara hi ha importants debilitats que cal afrontar: la **manca de coordinació entre els diferents agents de la comarca** per posar en valor el patrimoni local existent, i la **manca de recursos econòmics** per a destinar a polítiques ambientals.

ENERGIA

Alguns dels municipis de la comarca de l'Alt Urgell ja disposen d'algun sistema **d'aprofitament de l'energia solar** en els seus edificis públics, mentre que altres preveuen fer-ho en un futur. A nivell particular hi ha algunes iniciatives, però els **elevats costos d'instal·lació i l'obligatorietat de redactar un projecte tècnic** per a sol·licitar subvencions, representen un fre per a instal·lar aquests sistemes.

D'altra banda, a la comarca es preveu la construcció d'una **planta de biomassa**. Es considera que aquesta iniciativa afavorirà la neteja de boscos a través de la valorització de la fusta, al mateix temps que contribuirà a la creació de nous llocs de treball.

En general es considera que la **implantació d'energies renovables pot ser una oportunitat per al territori**, sempre i quan els projectes es plantegin correctament, amb un estudi acurat de l'impacte ambiental, i tenint en compte l'opinió de la ciutadania.

CONTAMINACIÓ ACÚSTICA, ODORÍFERA, ATMOSFÈRICA I LUMÍNICA

Es considera que a l'Alt Urgell no hi ha problemàtiques associades a la **contaminació acústica** ni a la **contaminació atmosfèrica**.

En canvi, sí que hi ha problemes puntuals de contaminació odorífera, a causa de les **dejeccions ramaderes** que es realitzen durant certes èpoques en molt nuclis de la comarca, així com el pas de **camions del bestiar i dels cadàvers d'animals**.

D'altra banda, diferents ajuntaments estan treballant en la redacció dels Plans d'adequació de la il·luminació exterior o bé en la seva implantació, per tal d'evitar al màxim la **contaminació lumínica**.

5. Punts febles i punts forts de la comarca

En aquest apartat s'enumeren per temàtiques aquells **punts febles/amenaces** i **punts forts/oportunitats** que han manifestat les persones entrevistades i els assistents als grups de discussió. Malgrat aquesta informació ja s'inclou en l'apartat **3. Diagnosi Ambiental Participativa**, s'ha cregut oportú fer-ne un llistat independent per tal de facilitar-ne la consulta.

Població i potencial humà.

- Gran part de la població de la comarca de l'Alt Urgell desconeix els valors de la seva pròpia comarca.
- Hi ha un dèficit de comunicació i cohesió entre els diferents agents i ens locals de la comarca.
- Manca mà d'obra qualificada i ajudes econòmiques per a formar el personal de les empreses.
- Algunes escoles rurals tenen pocs infants i hi ha el risc que es tanquin en un futur no molt llunyà.
- Els nuclis més petits presenten una tendència de regressió de la població.

Sector primari: agricultura, ramaderia i explotació forestal.

- No hi ha polítiques clares de suport al sector agrari.
- No es realitzen actuacions de gestió forestal, fet que perjudica el paisatge de la comarca.
- L'aprofitament de la biomassa és una oportunitat econòmica per la comarca.
- Alguns municipis del sud estan iniciant plantacions de tòfona, activitat que pot contribuir a la dinamització econòmica de la zona.
- La llet és un producte alimentari amb un gran potencial de transformació.
- A la comarca existeixen dues cooperatives agràries que tenen un paper fonamental en la dinamització de l'activitat agrària de la zona.

Sector secundari: indústria i construcció

- La proximitat d'Andorra ha incrementat el preu dels habitatges i dels terrenys a l'Alt Urgell, en especial a la localitat de la Seu d'Urgell.
- La distància respecte les grans ciutats incrementa els costos de producció.
- Manquen petites i mitjanes indústries que reforcin el sector industrial.
- Algunes indústries han quedat integrades en els teixits urbans.

- És probable que alguns terrenys de la comarca presentin els sòls contaminats com a conseqüència d'abocaments de runes provinents d'Andorra que es van fer anys enrere.
- Hi ha un gran nombre de graveres.

Artesania, turisme i comerç

- La normativa que afecta els petits artesans agroalimentaris és la mateixa que per a grans empreses, fet que suposa uns importants costos per al petit empresari.
- Molts camins i senders de la comarca no estan senyalitzats i no hi ha una senyalització unificada.
- Manca definir el model turístic que es vol desenvolupar a la comarca.
- El sector comercial té poca importància i manquen establiments de certs sectors.
- Les variants de la C-14 poden representar una amenaça per als comerços de peu de carretera.
- Hi ha desconeixement dels distintius de qualitat alimentària que existeixen a la comarca (Vedella del Pirineus, DO Formatge i DO Mantega).
- L'Alt Urgell té nombrosos elements a potenciar turísticament, com per exemple la cultura, l'entorn i la gastronomia.
- Hi ha molts senders per la comarca, però caldria arranjar-ne alguns d'ells.
- L'ecoturisme i el turisme de natura és una activitat econòmica amb molt potencial a la comarca, en part gràcies a la seva gran riquesa faunística: el gall fer, l'ós, el llop o els voltors.
- Les pistes d'esquí nòrdic són un reclam turístic per la comarca.
- El Parc Olímpic del Segre és un referent europeu i una icona turística de la Seu d'Urgell.

Infraestructures

- La xarxa viària de la comarca presenta moltes deficiències.
- Hi ha deficiències en els mitjans de transport públic de la comarca i en especial manca comunicació per tren.
- No hi ha comunicació directa de transport públic des de la comarca amb l'aeroport del Prat i/o l'estació de l'AVE de Lleida.
- La ciutadania utilitza el cotxe de forma irracional.
- Hi ha camins secundaris que són de difícil accés, ja que no estan correctament arranats, i alguns d'ells no estan correctament senyalitzats.
- En algunes zones de la comarca manca cobertura de telefonia mòbil o de senyal d'ADSL.

- Les grans infraestructures que hi ha projectades o bé s'acaben de posar en funcionament poden comportar problemàtiques ambientals (aeroport, variants, entre altres).
- El Llac d'Oliana pot representar un revulsiu econòmic per la zona.
- S'estan arrançant algunes carreteres de la comarca.
- La major part de la comarca disposa de senyal de telecomunicacions.

Plantejament territorial i urbanístic

- En alguns indrets de la comarca s'ha desenvolupat un model de construcció no adequat a les característiques paisatgístiques de l'Alt Urgell.
- Hi ha desconeixement dels plans i projectes que afecten la comarca.
- L'Alt Urgell es considera que és una comarca encara força verge.

Medi natural i paisatge

- El progressiu abandonament de la pagesia ha afavorit l'avanç dels boscos, i ha incrementat el risc d'incendi forestal.
- Manca de col·laboració entre el Parc Natural del Cadí – Moixeró i les institucions i associacions de l'Alt Urgell.
- La gossera de la comarca es va dissenyar massa petita i s'ha de buscar una nova llar per als animals abandonats.
- Hi ha cert descontrol en l'accés motoritzat per camins i boscos.
- Manquen millores en els accessos als dos Parcs Naturals de la comarca i portes d'entrada als Parcs.
- No es realitza una correcta gestió dels espais PEIN de la comarca i existeix una manca d'inversió en la gestió dels espais protegits de la comarca.
- La comarca es troba en situació d'alt risc d'incendi forestal, degut a que hi ha molt bosc, i està brut i és molt continu.
- Hi ha molts recursos paisatgístics a aprofitar.
- El paisatge de la comarca es troba en bones condicions, força conservat.
- Els dos Parcs Naturals de la comarca tenen molts valors d'interès que caldria potenciar.
- La protecció del territori com a zona Xarxa Natura 2000 pot contribuir al desenvolupament turístic de la comarca.

Caça

- En algunes ocasions hi ha problemes de convivència entre caçadors de la zona i els nouvinguts.
- La caça ajuda a controlar la proliferació d'espècies cinegètiques.
- És una activitat que aporta beneficis econòmics.

Pesca

- Es detecten activitats de furtivisme, especialment en rius petits i amagats.
- Algunes escales salmoneres que s'han construït als rius de la comarca impedeixen que els peixos puguin pujar pel riu.
- La pesca aporta turistes a la zona.

Residus

- A la zona sud els costos de transport de runes encareixen la gestió dels residus, ja que els abocadors estan situats força lluny de la zona.

Aigua

- A la comarca hi ha deficiències importants en temes d'aigua: mancances en la xarxa d'abastament d'aigua potable i en la xarxa de sanejament d'aigües residuals, alguns nuclis de població tenen dèficits d'aigua potable, algunes nuclis de la comarca no disposen de depuradora d'aigües residus i en alguns pobles manca instal·lar comptadors d'aigua potable.
- L'embassament de Rialb ha representat un impacte important sobre la població del territori (ex.- han desaparegut pobles).
- En algunes ocasions l'aigua que porta el riu Segre no és de bona qualitat.
- No estan correctament definides les competències de les dues administracions competents en temes d'aigua a la comarca: Confederación Hidrográfica del Ebro i Agència Catalana de l'Aigua.
- S'han identificat situacions de contaminació dels rius de la comarca.
- Hi ha un elevat nombre de centrals hidroelèctriques al llarg del riu Segre i nombroses captacions d'aigua.
- No hi ha problemàtiques de manca d'aigua potable.
- El nou projecte de regadiu plantejat per la zona sud de la comarca serà un revulsiu per als agricultors de la zona.
- El pantà de Rialb permet el desenvolupament d'activitats turístiques associades a la làmina d'aigua.

Educació ambiental

- Manquen iniciatives que promoguin activitats d'educació ambiental a la comarca, així com també equipaments d'educació ambiental.
- Seria convenient crear un Camp d'Aprenentatge a l'Alt Urgell.

Energia

- Manca informació sobre els possibles beneficis de les plantes de biomassa.

Altres

- Manquen activitats i instal·lacions d'oci per a joves, així com instal·lacions de lleure.
- El servei sanitari de la comarca té algunes mancances.
- Actualment es contracten empreses de fora la comarca per a realitzar les obres de la comarca.
- Hi ha una manca d'idees innovadores en diferents àmbits de la comarca.
- Manca establir una regulació per a la recollida de bolets, per a evitar possibles conflictes.
- No s'aprofiten el suficient les subvencions que s'ofereixen i que en molts casos els tràmits burocràtics són massa feixucs.
- No existeix una coordinació entre les associacions de la comarca i se'ls hauria d'oferir més suport.
- S'han integrat correctament els valors naturals i ambientals amb els valors rurals i socials del territori (ex.- a la comarca de l'Alt Urgell no s'han donat problemes amb la reintroducció del llop, ja que la gent s'ha informat correctament i tanquen el bestiar a les nits i lliguen els gossos).
- La Seu d'Urgell té potencial per esdevenir ciutat de congressos i convencions.

6. Resultats de les butlletes d'opinió

Mitjançant les butlletes d'opinió s'han recollit **dos tipus d'aportacions**:

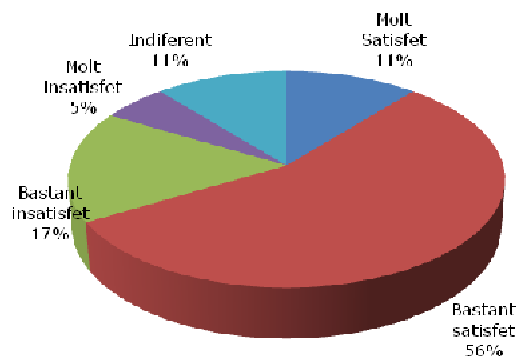
- **Qualitatives.** Comprèn les diverses opinions i suggeriments que els participants han expressat per escrit a la butlleta en els apartats que es deixava espai per redactar. Aquestes aportacions s'han incorporat dins de la diagnosi ambiental participativa junt amb els resultats de les entrevistes i grups de discussió.
- **Quantitatives.** Comprèn les respostes a l'enquesta sobre el grau de satisfacció de la ciutadania amb la comunitat local. Aquesta part de la butlleta és la que es comenta en aquest punt.

L'enquesta de satisfacció de la ciutadania amb la comunitat local comprèn una bateria d'onze preguntes sobre el grau de satisfacció del/la ciutadà/ana amb un ampli ventall d'aspectes de la vida a la seva comunitat. S'han recollit un total de 18 butlletes amb enquesta omplerta, per tant, **els resultats que es mostren a continuació**, tot i que se n'ofereix el valor percentual de resposta, **no tenen cap tipus de valor estadístic i no se'n poden extreure conclusions a nivell d'opinió de la població de la comarca**.

Tot i això, es reproduïxen les respostes que s'han donat perquè és interessant observar algunes tendències que coincideixen amb aspectes que s'han identificat en la diagnosi ambiental participativa com a resultat del treball qualitatiu dut a terme.

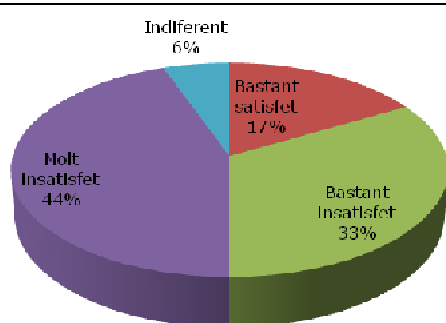
Així doncs, el buidatge de les enquestes ha donat els següents resultats:

1) Estàs satisfet/ta amb la comarca en general com a lloc per a viure i treballar?

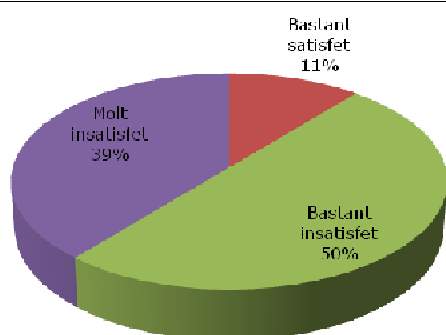
La majoria de la gent (56%) estan **bastant satisfets** amb la comarca com a lloc per a viure i treballar.

2) Estàs satisfet/ta amb la qualitat de la vivenda, la disponibilitat i els preus?

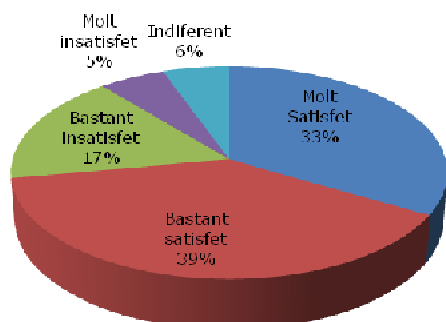
En general les persones que van respondre les butlletes estan **força insatisfetes** (44 % molt insatisfet i 33 % bastant insatisfet) amb la qualitat de la vivenda, la disponibilitat i els preus.

3) Estàs satisfet/ta amb les oportunitats laborals existents?

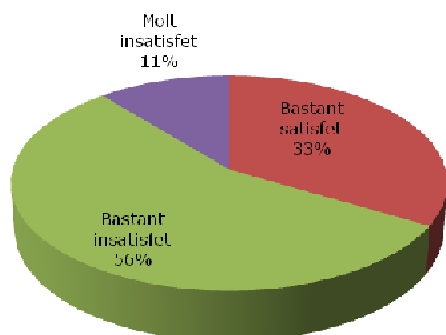
Segons els butlletes, la gent està **insatisfeta** amb les oportunitats laborals existents (50 % bastant insatisfet i 39 % molt insatisfet).

4) Estàs satisfet/ta amb la qualitat de l'entorn natural?

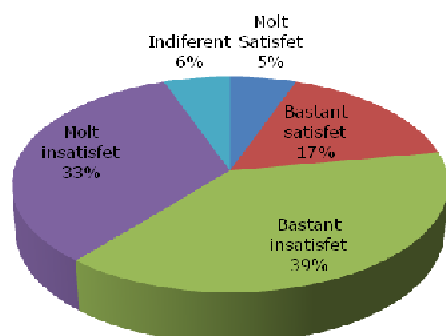
En general es considera que la qualitat de l'entorn natural de la comarca **satisfà** les expectatives de la gent de la comarca (39 % bastant satisfet i 33 % molt satisfet).

5) Estàs satisfet/ta amb la qualitat de l'entorn edificat del teu poble (carrers, espais públics, estat dels edificis, etc)?

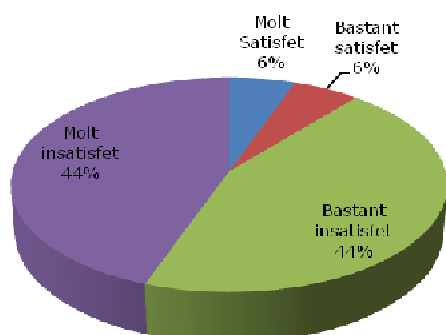
En més de la meitat de les butlletes (56 %), s'opina que s'està **bastant insatisfet** amb la qualitat de l'entorn edificat del poble on es resideix.

6) Estàs satisfet/ta amb el nivell de serveis socials i sanitaris?

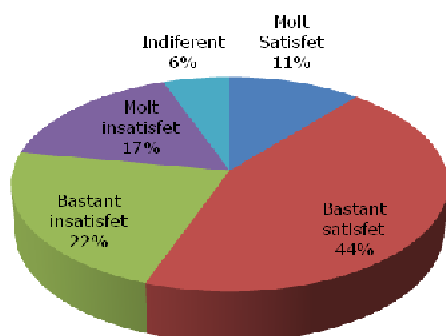
Les persones que han repòs les butlletes consideren que estan **força insatisfets** amb el nivell de serveis socials i sanitaris de la comarca (39 % bastant insatisfet i 33 % molt insatisfet).

7) Estàs satisfet/ta amb el nivell de serveis culturals, recreatius i de lleure?

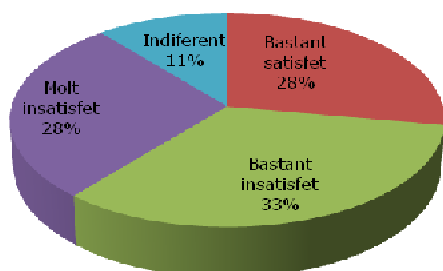
En gairebé totes les butlletes es s'opina que s'està **molt insatisfet o bastant insatisfet** amb el nivell de serveis culturals, recreatius i de lleure de la comarca de l'Alt Urgell.

8) Estàs satisfet/ta amb la qualitat dels centres educatius?

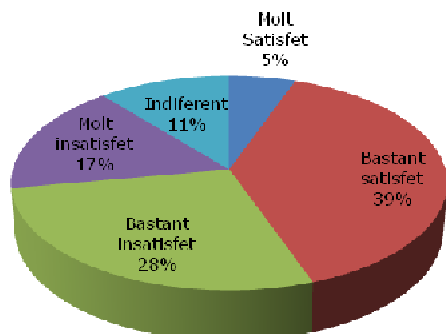
Aproximadament en la meitat de butlletes, es considera que s'està **bastant satisfet** (44 %) amb la qualitat dels centres educatius.

9) Estàs satisfet/ta amb el nivell dels serveis de transport públic?

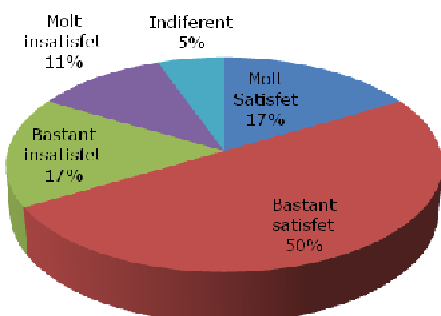
Més de la meitat de les persones que han respòs les butlletes, opinen que estan **insatisfets** amb el nivell dels serveis de transport públic (33 % bastant insatisfets i 28 % molt insatisfet).

10) Estàs satisfet/ta amb les oportunitats de participació en els processos de planificació i decisió municipal i comarcal?

Aproximadament en una **meitat** de les butlletes s'ha respòs que s'està **satisfet** amb les oportunitats de participació en els processos de planificació i decisió municipal i comarcal. Però gairebé una altra **meitat** opina que està **insatisfet**.

11) Estàs satisfet/ta amb el nivell de seguretat ciutadana?

Més de la meitat de les persones que han repòs una butlleta, considera que està **molt o bastant satisfet** amb el nivell de seguretat ciutadana.

En general i segons l'informació de les butlletes d'opinió, els aspectes de la comarca de l'Alt Urgell **més valorats** per les persones que han repòs les butlletes són: **la comarca com a lloc per a viure i treballar** (pregunta 1) i **la qualitat de l'entorn natural** (pregunta 4). Per altra banda, els **aspectes menys valorats** a la comarca són: les **oportunitats laborals existents** (pregunta 3) i **el nivell de serveis culturals, recreatius i de lleure** (pregunta 7).